

**ERSÄTTNINGAR
TILL ANSTÄLLDA**

INLEDNING

- 1 Rekommendationen ger regler för hur företag skall redovisa och lämna upplysningar om ersättningar till anställda. Rekommendationen behandlar inte redovisningen i pensionsstiftelser.
- 2 Rekommendationen behandlar fem typer av ersättningar till anställda:
  - a) *Kortfristiga ersättningar till anställda*, såsom löner och sociala kostnader, betald semester och betald sjukfrånvaro, vinstandelar och bonus (om de skall betalas inom tolv månader från periodens slut) och icke-monetära ersättningar (såsom sjukvård, bostad, bil och gratis eller subventionerade varor och tjänster) för nuvarande anställda.
  - b) *Ersättningar efter avslutad anställning*, såsom pensioner, andra ersättningar efter avslutad anställning, livförsäkring och sjukvård efter avslutad anställning.
  - c) *Övriga långfristiga ersättningar till anställda*, inklusive ledighet för dem som varit anställda under lång tid eller "sabbatsår", ersättningar vid jubileer eller andra ersättningar för dem som varit anställda under lång tid, långfristiga ersättningar vid arbetsoförmåga och, om de inte skall betalas inom tolv månader efter periodens slut, vinstandelar, bonus och uppskjutna ersättningar.
  - d) *Ersättningar vid uppsägning*.
  - e) *Aktierelaterade ersättningar*.
- 3 Rekommendationen kräver att företaget redovisar kortfristiga ersättningar till anställda när en anställd har utfört tjänster i utbyte mot dessa ersättningar.
- 4 Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras antingen som avgiftsbestämda planer eller förmånsbestämda planer. Rekommendationen ger riktlinjer för klassificeringen av planer som omfattar flera arbetsgivare, statliga planer och försäkrade ersättningar.
- 5 Enligt avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under den innevarande perioden och tidigare perioder. Rekommendationen kräver att företaget redovisar avgifter till en avgiftsbestämd plan när en anställd har utfört tjänsterna.
- 6 Alla övriga planer för ersättningar efter avslutad anställning är förmånsbestämda planer. Förmånsbestämda planer kan vara icke fonderade eller helt eller delvis fonderade. Rekommendationen kräver att företaget skall göra följande:
  - a) Inte bara redovisa sina rättsliga förpliktelser utan även informella förpliktelser som uppstått på grund av företagets praxis.

- b) Fastställa nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar med tillräcklig regelbundenhet så att de belopp som redovisas inte väsentligt skiljer sig från de belopp som skulle ha fastställts på balansdagen.
- c) Använda den s.k. Projected Unit Credit Method för att beräkna sina förpliktelser och sina kostnader.
- d) Fördela ersättningarna på tjänsteperioder enligt planens formel för beräkning av ersättningar, såvida inte anställdas tjänstgöring under senare år kommer att leda till en väsentligt högre ersättningsnivå än under tidigare år.
- e) Använda neutrala och ömsesidigt förenliga aktuariella antaganden beträffande demografiska variabler (såsom personalomsättning och livslängd) och finansiella variabler (såsom framtida löneökningar, förändringar av sjukvårdskostnader och vissa förändringar av statliga ersättningar). Finansiella antaganden skall baseras på marknadens förväntningar på balansdagen beträffande den tidsperiod under vilken förpliktelserna kommer att regleras.
- f) Fastställa diskonteringsräntan genom hänvisning till den på balansdagen marknadsmässiga avkastningen på förstklassiga företagsobligationer (eller, i länder där det inte finns någon fungerande marknad för sådana obligationer, statsobligationer) vars valuta och löptid är förenliga med valutan och löptiden för förpliktelserna beträffande ersättningar efter avslutad anställning.
- g) Minska förpliktelsens redovisade värde med det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar. Vissa rättigheter till ersättning som inte motsvarar definitionen på förvaltningstillgångar behandlas på samma sätt som förvaltningstillgångar, med den skillnaden att de redovisas som en separat tillgång och inte som en minskning av förpliktelsen.
- h) I de fall förvaltningstillgångarnas verkliga värde överstiger nuvärdet av förpliktelserna, begränsa det redovisade värdet av nettotillgången så att det inte överstiger nettot av
  - I) eventuella oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder samt eventuella aktuariella förluster och
  - II) nuvärdet av eventuellt tillgängliga ekonomiska fördelar i form av återbetalningar från planen eller minskningar av framtida avgifter till planen.
- i) Redovisa kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder linjärt fördelade över den genomsnittliga tiden tills ökningen av ersättningarna blir oanastastbar.
- j) Redovisa vinster eller förluster från reduceringar eller regleringar av förmånsbestämda planer när reduceringen eller regleringen inträffar. Vinsten eller förlusten skall omfatta eventuell förändring av nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen och av förvaltningstillgångarnas verkliga värde samt den oredovisade delen av eventuella tillhörande aktuariella vinster eller förluster och kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder.

- k) Redovisa en specificerad andel av nettot av de ackumulerade oredovisade aktuariella vinster och förluster som överstiger det större av
- I) 10 % av nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid tidpunkten i fråga (före avräkning av förvaltningstillgångar) och
  - II) 10 % av det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar.

Den andel aktuariella vinster och förluster som skall redovisas för varje förmånsbestämd plan utgörs av det överskott som föll utanför "10 %-korridoren" på förra balansdagen, dividerat med den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen.

Rekommendationen tillåter också systematiska metoder för snabbare redovisning, förutsatt att samma metod tillämpas på både vinster och förluster och att metoden tillämpas konsekvent från period till period. Sådana tillåtna metoder inkluderar omedelbar redovisning av alla aktuariella vinster och förluster.

- 7 Redovisningen av övriga långfristiga ersättningar till anställda är enklare än redovisningen av ersättningar efter avslutad anställning. Aktuariella vinster och förluster samt kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas genast.
- 8 Ersättningar vid uppsägning är ersättningar som utbetalas på grund av företagets beslut att avsluta en anställds anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande, eller en anställds beslut att acceptera frivillig avgång i utbyte mot dessa ersättningar. Den händelse som ger upphov till en förpliktelse är uppsägningen snarare än den anställdes tjänster. Företaget skall därför redovisa ersättningar vid uppsägning endast när företaget bevisligen har förbundit sig att anställa den anställda.
  - a) avsluta en anställds, eller en grupp av anställdas, anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande eller
  - b) lämna ersättningar vid uppsägning genom erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång.
- 9 Ett företag har bevisligen förbundit sig att säga upp anställda endast när företaget har en detaljerad formell plan (med ett specificerat minimiinneåll) för uppsägningen och inte har någon realistisk möjlighet att annullera planen.
- 10 När ersättningar vid uppsägning förfaller till betalning mer än tolv månader efter balansdagen skall de diskonteras. Beträffande erbjudanden som görs för att uppmuntra frivillig avgång skall beräkningen av ersättningarna baseras på hur många anställda som förväntas acceptera erbjudandet.

- 11 Aktierelaterade ersättningar är ersättningar som ger anställda rätt att antingen erhålla egetkapitalinstrument som emitteras av företaget (eller dess moderföretag) eller där storleken på företagets förpliktelse gentemot anställda beror på det framtida priset på egetkapitalinstrument emitterade av företaget. Rekommendationen kräver vissa upplysningar om sådana ersättningar, men den ger inte några regler för redovisningen eller beräkningen.
- 12 Rekommendationen skall tillämpas på finansiella rapporter avseende perioder som påbörjas fr.o.m den 1 januari 2004. Tidigare tillämpning uppmuntras. Om tillämpningen av rekommendationen medför en ökning av företagets skuld för ersättningar efter avslutad anställning får denna ökning fördelas över högst fem år. Om tillämpning av rekommendationen medför en minskning av skulden skall minskningen redovisas genast.

Innehållsförteckning	Sid.
SYFTE _____	9
TILLÄMPNINGSOMRÅDE _____	9
DEFINITIONER _____	10
KORTFRISTIGA ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA _____	13
Redovisning och beräkning _____	14
– Alla kortfristiga ersättningar till anställda _____	14
– Betald korttidsfrånvaro _____	14
– Vinstandels- och bonusplaner _____	15
Upplysningar _____	16
ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: DISTINKTIONEN MELLAN AVGIFTSBESTÄMDA PLANER OCH FÖRMÅNSBESTÄMDA PLANER _____	17
Planer som omfattar flera arbetsgivare _____	18
Statliga planer _____	20
Försäkrade ersättningar _____	21
ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: AVGIFTSBESTÄMDA PLANER _____	22
Redovisning och beräkning _____	22
Upplysningar _____	22
ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: FÖRMÅNSBESTÄMDA PLANER _____	23
Redovisning och beräkning _____	23
– Redovisning av en informell förpliktelse _____	24
– Balansräkning _____	24
– Resultaträkning _____	28
Redovisning och beräkning: nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period _____	28
– Aktuariell beräkningsmetod _____	29
– Fördelning av ersättningar på tjänstperioder _____	30
– Aktuariella antaganden _____	34
– Aktuariella antaganden: diskonteringsränta _____	35
– Aktuariella antaganden: löner, ersättningar och sjukvårdskostnader _____	36
– Aktuariella vinster och förluster _____	38
– Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder _____	39
Redovisning och beräkning: förvaltningstillgångar _____	41
– Förvaltningstillgångars verkliga värde _____	41
– Ersättningar _____	41
– Avkastning på förvaltningstillgångar _____	42
Företagsförvärv _____	44
Reduceringar och regleringar _____	44
Rapportering _____	46
– Kvittning _____	46
– Specificering i resultaträkningen _____	47

<i>Upplysningar</i>	47
ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA	49
<i>Redovisning och beräkning</i>	50
<i>Upplysningar</i>	50
ERSÄTTNINGAR VID UPPSÄGNING	51
<i>Redovisning</i>	51
<i>Beräkning</i>	52
<i>Upplysningar</i>	52
AKTIERELATERADE ERSÄTTNINGAR	53
<i>Redovisning och beräkning</i>	53
<i>Upplysningar</i>	53
TILLKOMMANDE UPPLYSNINGAR ENLIGT ÅRSREDOVISNINGSLAGEN	55
REDOVISNING AV FÖRMÅNS- BESTÄMDA PENSIONSPLANER I JURIDISK PERSON	56
ÖVERGÅNGSREGLER	56
IKRAFTTRÄDANDE	58
ÖVERENSSTÄMMELSE MED IAS	58
BILAGA 1 EXEMPEL PÅ BERÄKNINGAR	59
BILAGA 2 EXEMPEL PÅ UPPLYSNINGAR	64
BILAGA 3 FÖRKLARING AV TILLÄMPNINGEN AV PUNKT 59	70
BILAGA 4 ÖVERVÄGANDEN I ANSLUTNING TILL REKOMMENDATIONENS UTFORMNING OCH KOMMENTARER TILL REKOMMENDATIONENS INNEHÅLL	78
BILAGA 5 JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE NORMGIVNING	82

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

De avsnitt i denna rekommendation som är skrivna med fet kursiv stil innehåller rekommendationens huvudprinciper. De skall läsa i sammanhang med den förklarande texten som är skriven med normalt typsnitt och i sammanhang med Förord till Redovisningsrådets rekommendationer. Där framgår bl.a. att rekommendationerna inte behöver tillämpas på oväsentliga poster.

I vänstermarginalen refereras till motsvarande punkter i IAS 19, Employee Benefits.

SYFTE

Syftet med denna rekommendation är att ange hur ersättningar till anställda skall redovisas och hur upplysningar om sådana ersättningar skall lämnas.

Rekommendationen anger att ett företag skall redovisa

- a) en skuld när anställda har utfört tjänster i utbyte mot ersättningar som skall utgå i framtiden och
- b) en kostnad när företaget förbrukar de ekonomiska fördelar som uppstått genom de tjänster som anställda utfört i utbyte mot ersättningar.

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

- 1 *Denna rekommendation skall tillämpas av arbetsgivare vid redovisning av ersättningar till anställda.¹⁾* **1**
- 2 Rekommendationen behandlar inte redovisningen i pensionsstiftelser. **2**
- 3 Rekommendationen behandlar alla ersättningar till anställda, inklusive sådana ersättningar som tillhandahålls **3**
  - a) enligt formella planer eller andra formella överenskommelser mellan företaget och enskilda anställda, grupper av anställda eller deras representanter,
  - b) enligt lagkrav eller genom branschavtal, enligt vilka företag är skyldiga att bidra till statliga, regionala, branschmässiga eller andra planer som omfattar flera arbetsgivare eller
  - c) genom sådan praxis som ger upphov till en informell förpliktelse. Praxis ger upphov till en informell förpliktelse när företaget inte har något annat realistiskt alternativ än att betala ersättningen i fråga. Ett exempel på en informell förpliktelse är när en förändring i företagets praxis skulle orsaka en oacceptabel skada på företagets relation till sina anställda.

---

1) Särskilda regler gäller för redovisningen av förmånsbestämda pensionsplaner i juridisk person. Se punkt 159.

- 4 Ersättningar till anställda omfattar: 4
- a) Kortfristiga ersättningar till anställda, såsom löner och sociala kostnader, betald semester och betald sjukfrånvaro, vinstandelar och bonus (om betalning sker inom tolv månader från periodens slut) och icke-monetära ersättningar (såsom sjukvård, bostad och bil samt gratis eller subventionerade varor och tjänster) för nuvarande anställda.
  - b) Ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner, andra ersättningar, livförsäkring och sjukvård.
  - c) Övriga långfristiga ersättningar, inklusive ledighet för dem som varit anställda under lång tid, "sabbatsår", ersättningar i samband med jubileer eller andra ersättningar till dem som varit anställda under lång tid, långfristiga ersättningar vid arbetsoförmåga och, om de inte skall betalas i sin helhet inom tolv månader efter periodens slut, vinstandelar, bonus och uppskjutna ersättningar.
  - d) Ersättningar vid uppsägning.
  - e) Aktierelaterade ersättningar.
- Eftersom varje kategori i avsnitten a) - e) ovan har olika karaktär anger denna rekommendation särskilda regler för varje kategori.
- 5 Ersättningar till anställda omfattar ersättningar som lämnas antingen till anställda eller till deras anhöriga och som kan komma att regleras genom betalningar (eller genom tillhandahållande av varor och tjänster) antingen direkt till de anställda, dessas familjemedlemmar eller andra anhöriga eller till andra mottagare, exempelvis försäkringsbolag. 5
- 6 En anställd kan utföra tjänster för ett företag på hel- eller deltid, permanent (tills vidare), tillfälligt eller tidsbegränsat. I denna rekommendation omfattar anställda även företagsledare och andra personer i ledande ställning. 6

DEFINITIONER

- 7 *Följande termer används i denna rekommendation med den innebörd som anges nedan:* 7
- Ersättningar till anställda (employee benefits) är alla former av vederlag ett företag lämnar i utbyte mot tjänster som utförs av anställda.*
- Kortfristiga ersättningar till anställda (short-term employee benefits) är, med undantag för ersättningar vid uppsägning och aktierelaterade ersättningar, sådana ersättningar som i sin helhet förfaller till betalning inom tolv månader efter utgången av den period under vilken de anställda utför de tjänster som berättigar till ersättningarna.*
- Ersättningar efter avslutad anställning (post-employment benefits) är sådana ersättningar som betalas sedan anställningen avslutats, med undantag för ersättningar vid uppsägning och aktierelaterade ersättningar.*

Planer för ersättningar efter avslutad anställning (post-employment benefit plans) är formella eller informella arrangemang enligt vilka företaget lämnar ersättningar efter avslutad anställning till en eller flera anställda.

Avgiftsbestämda planer (defined contribution plans) är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder.

Förmånsbestämda planer (defined benefit plans) är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer.

Planer som omfattar flera arbetsgivare (multi-employer plans) är avgiftsbestämda planer eller förmånsbestämda planer (i båda fallen avses andra planer än statliga) som

- a) sammanför tillgångar som tillförts från olika företag som inte står under gemensamt bestämmande inflytande och
- b) använder dessa tillgångar för att lämna ersättningar till mer än ett företags anställda utifrån principen att avgifts- och ersättningsnivåerna fastställs utan hänsyn till i vilket företag arbetstagarna är anställda.

Övriga långfristiga ersättningar till anställda (other long-term employee benefits) är ersättningar till anställda (utöver ersättningar efter avslutad anställning, ersättningar vid uppsägning och aktierelaterade ersättningar) som inte förfaller till betalning i sin helhet inom tolv månader efter utgången av den period under vilken de anställda utför de tjänster som berättigar till ersättningarna.

Ersättningar vid uppsägning (termination benefits) är ersättningar till anställda som utgår på grund av

- a) företagets beslut att avsluta en anställds anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande eller
- b) en anställds beslut att acceptera frivillig avgång i utbyte mot dessa ersättningar.

Aktierelaterade ersättningar (equity compensation benefits) är ersättningar till anställda enligt vilka

- a) anställda är berättigade att erhålla egetkapitalinstrument som emitterats av företaget (eller dess moderföretag) eller
- b) storleken på företagets förpliktelse gentemot de anställda beror på det framtida priset på de egetkapitalinstrument som emitterats av företaget.

Aktierelaterade planer (equity compensation plans) är formella eller informella arrangemang enligt vilka företaget lämnar aktierelaterade ersättningar till en eller flera anställda.

Oantastbara ersättningar till anställda (vested employee benefits) är ersättningar som inte är villkorade av framtida anställning.

Nuvärdet av en förmånsbestämd förpliktelse (present value of a defined benefit obligation) är nuvärdet av de förväntade framtida betalningar, utan avdrag för värdet av eventuella förvaltningstillgångar, som krävs för att reglera en förpliktelse som härrör från anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder.

Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period (current service cost) är ökningen av nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser som härrör från anställdas tjänstgöring under innevarande period.

Räntekostnad (interest cost) är den ökning under perioden av nuvärdet av en förmånsbestämd förpliktelse som uppstår till följd av att ersättningarna är en period närmare reglering.

Förvaltningstillgångar (plan assets) omfattar:

- a) tillgångar som innehas av en pensionsstiftelse och
- b) vissa, nedan definierade, försäkringsbrev.

Tillgångar som innehas av en pensionsstiftelse (motsvarande) (assets held by a long-term employee benefit fund) är (med undantag för finansiella instrument som emitterats av det rapporterade företaget och inte kan överlåtas) tillgångar som

- a) innehas av en juridisk enhet som är rättsligt skild från det rapporterade företaget och vars enda uppgift är att betala eller finansiera ersättningar till anställda och
- b) endast kan användas för att betala eller finansiera ersättningar till anställda, inte är tillgängliga för det rapporterade företagens egna fordringsägare (inte ens vid konkurs) och inte kan återföras till det rapporterade företaget såvida inte
  - I) den juridiska enhetens återstående tillgångar är tillräckliga för att täcka planens eller det rapporterade företagens samliga relaterade förpliktelser avseende ersättningar till anställda eller
  - II) tillgångarna återförs till det rapporterade företaget för att ersätta detta för redan betalda ersättningar till anställda.

Ett försäkringsbrev som är en förvaltningstillgång (a qualifying insurance policy) är ett försäkringsbrev utgivet av en försäkringsgivare som inte är närstående det rapporterade företaget om ersättningen enligt försäkringsbrevet

- a) endast kan användas för att betala eller finansiera ersättningar till anställda enligt en förmånsbestämd plan och
- b) inte är tillgänglig för det rapporterade företagens egna fordringsägare (inte ens vid konkurs) och inte kan återföras till det rapporterade företaget såvida inte
  - I) ersättningen utgör en större tillgång än som erfordras för att försäkringen skall täcka det rapporterade företagens samliga relaterade förpliktelser eller
  - II) ersättningen återförs till det rapporterade företaget för att ersätta detta för redan betalda ersättningar till anställda.

Verkligt värde (fair value) är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlätas eller en skuld regleras mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Avkastning på förvaltningstillgångar (return on plan assets) utgörs av ränta, utdelning och andra intäkter från förvaltningstillgångarna, jämte realiserade och orealiserade vinster eller förluster på förvaltningstillgångarna, med avdrag för eventuella kostnader för administration och eventuell skatt.

Aktuariella vinster och förluster (actuarial gains and losses) omfattar

- a) erfarenhetsbaserade justeringar (effekterna av skillnader mellan tidigare aktuariella antaganden och vad som faktiskt har inträffat) och*
- b) effekterna av ändringar av aktuariella antaganden.*

Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder (past service cost) är den ökning av nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen för anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som sker under den innevarande perioden genom att ersättningar efter avslutad anställning eller andra långfristiga ersättningar till anställda införs eller förändras. Kostnaden för under tidigare perioder intjänade ersättningar kan antingen vara positiv (när ersättningar införs eller ökas) eller negativ (när befintliga ersättningar reduceras).

KORTFRISTIGA ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

- 8 Kortfristiga ersättningar till anställda omfattar bland annat: **8**
- a) Löner och sociala kostnader.
  - b) Betald korttidsfrånvaro (såsom betald semester och betald sjukfrånvaro) där frånvaron förväntas inträffa inom tolv månader efter utgången av den period då de anställda utför de tjänster som berättigar till ersättningarna.
  - c) Vinstandelar och bonus som skall betalas ut inom tolv månader efter utgången av den period då de anställda utför de tjänster som berättigar till ersättningarna.
  - d) Icke-monetära ersättningar (såsom sjukvård, bostad och bil samt gratis eller subventionerade varor eller tjänster) till nuvarande anställda.
- 9 Redovisningen av kortfristiga ersättningar till anställda är i allmänhet okomplicerad, eftersom det inte krävs några aktuariella antaganden för att beräkna förpliktelsen eller kostnaden och eftersom det inte finns någon möjlighet till aktuariella vinster eller förluster. Dessutom beräknas förpliktelser avseende kortfristiga ersättningar till anställda utan diskontering. **9**

Redovisning och beräkning

Alla kortfristiga ersättningar till anställda

- 10 När en anställd har utfört tjänster åt ett företag under en redovisningsperiod, skall företaget redovisa det odiskonterade belopp avseende kortfristiga ersättningar till anställda som företaget förväntas betala i utbyte mot dessa tjänster på följande sätt: **10**
- a) Som en skuld (upplupen kostnad) efter avdrag för eventuellt redan utbetalda belopp. Om de redan utbetalda beloppen är större än det odiskonterade ersättningsbeloppet, skall företaget redovisa det överskjutande beloppet som en tillgång (förutbetalad kostnad) i den mån förutbetalningen kommer att leda till exempelvis en minskning av framtida utbetalningar eller en kontant återbetalning.
- b) Som en kostnad, såvida inte någon annan av Redovisningsrådets rekommendationer kräver eller tillåter att ersättningarna inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar (se exempelvis RR 2, Varulager och RR 12, Materiella anläggningstillgångar).
- I punkterna 11, 14 och 17 anges hur ovannämnda regler skall tillämpas på kortfristiga ersättningar till anställda i form av betald frånvaro samt vinstandels- och bonusplaner.

Betald korttidsfrånvaro

- 11 Företaget skall redovisa den förväntade kostnaden för kortfristiga ersättningar till anställda i form av betald frånvaro på följande sätt: **11**
- a) *Beträffande betald frånvaro som kan sparas: när de anställda utför tjänster som ökar deras rätt till framtida betald frånvaro.*
- b) *Beträffande betald frånvaro som inte kan sparas: när frånvaron inträffar.*
- 12 Ett företag kan kompensera anställda för frånvaro av olika anledningar, såsom semester, sjukdom och kortfristig arbetsförmåga, föräldraledighet, uppdrag och militärtjänst. Rätten till betald frånvaro kan vara av två slag: **12**
- a) Som kan sparas.
- b) Som inte kan sparas.
- 13 Betald frånvaro som kan sparas är sådan betald frånvaro som kan utnyttjas under framtida perioder om den innevarande periodens rätt till betald frånvaro inte utnyttjas fullt ut. En rättighet till betald frånvaro som kan sparas kan antingen vara en oantastbar rättighet (dvs. de anställda har rätt till kontant betalning för utnyttjad rätt när de lämnar företaget) eller en antastbar rättighet (när de anställda inte har rätt till kontant ersättning för utnyttjad rätt när de lämnar företaget). En förpliktelse uppstår när anställda utför tjänster som ökar deras rätt till framtida betald frånvaro. Förpliktelsen föreligger och redovisas även om den betalda frånvaron är en antastbar rättighet, men möjligheten att anställda kan komma att lämna företaget innan de utnyttjar den antastbara, ackumulerade rätten påverkar beräkningen av förpliktelsens storlek. **13**

- 14 *Företaget skall beräkna den förväntade kostnaden för betald frånvaro som kan sparas som det tillkommande belopp företaget förväntar sig att betala på grund av den utnyttjade rätt som har ackumulerats fram till balansdagen.* **14**
- 15 Enligt den metod som anges i föregående punkt beräknas förpliktelsen som summan av de tillkommande betalningar som förväntas uppstå enbart på grund av att ersättningen ackumuleras. I många fall behöver företaget inte göra detaljerade beräkningar för att avgöra att det inte finns någon väsentlig förpliktelse för utnyttjad betald frånvaro. Till exempel är det troligt att en förpliktelse beträffande betald sjukfrånvaro är väsentlig endast om det finns en formell eller informell konsensus om att utnyttjad sjukfrånvaro kan tas ut som betald semester. **15**

Exempel som illustrerar punkterna 14 och 15

Ett företag har 100 anställda som var och en är berättigad till fem arbetsdagens betald sjukfrånvaro varje år. Outnyttjad sjukfrånvaro kan utnyttjas ett år framåt. Sjukfrånvaro tas först från innevarande års rätt och sedan från den ingående balans som överförs från föregående år (på sist-in-först-ut-basis). Den 31 december 20X1 är den genomsnittliga utnyttjade rätten två dagar per anställd. Företaget förväntar sig, baserat på tidigare erfarenheter, vilka antas komma att vara oförändrade, att 92 anställda kommer att ta ut maximalt fem dagars betald sjukfrånvaro under 20X2 och att de återstående 8 anställda kommer att ta ut i genomsnitt sex och en halv dag vardera.

Företaget räknar med att det kommer att betala ytterligare 12 dagars sjuklön på grund av den utnyttjade rätt som har ackumulerats per den 31 december 20X1 (en och en halv dag vardera för 8 anställda). Således redovisar företaget en skuld som motsvarar 12 dagars sjuklön.

- 16 En betald frånvaro som inte kan sparas kan inte utnyttjas under framtida perioder. Den förfaller alltså om den innevarande periodens rätt inte utnyttjas fullt ut och den berättigar inte anställda till kontant betalning för utnyttjad rätt när de lämnar företaget. Detta gäller vanligtvis sjuklön (i den mån utnyttjad tidigare rätt inte ökar den framtida rätten), föräldraledighet och betald frånvaro för uppdrag och militärtjänst. Företaget redovisar inte några skulder eller kostnader förrän frånvaron sker, eftersom de anställdas tjänstgöring inte ökar ersättningens storlek. **16**

Vinstandels- och bonusplaner

- 17 *Företaget skall redovisa den förväntade kostnaden för vinstandels- och bonusbetalningar endast när* **17**
- a) företaget har en gällande rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar på grund av tidigare händelser och*
- b) en tillförlitlig beräkning av förpliktelsen kan göras.*
- En gällande förpliktelse föreligger endast när företaget inte har något annat realistiskt alternativ än att göra betalningarna.*

- 18 Enligt vissa vinstandelsplaner erhåller anställda del i vinsten endast om de stannar kvar i företaget en angiven tid. Sådana planer skapar en informell förpliktelse, eftersom anställda utför tjänster som ökar det belopp som skall betalas om de förblir i tjänst till utgången av den angivna tidsperioden. Möjligheten att några anställda kan komma att lämna företaget utan att få någon vinstandel påverkar emellertid beräkningen av den informella förpliktelsens storlek.

18

Exempel som illustrerar punkt 18

En vinstandelsplan innebär att företaget betalar en viss andel av årets nettovinst till anställda som tjänstgör under hela året. Om inga anställda lämnar företaget under året kommer totalt 3 % av årets nettovinst att betalas ut som vinstandelar. Företaget bedömer att personalomsättningen kommer att minska betalningen till 2,5 % av nettovinsten.

Företaget redovisar en skuld och en kostnad om 2,5 % av nettovinsten.

- 19 Även om företaget inte har någon rättslig förpliktelse att betala bonus kan det i vissa fall ha som praxis att göra det. I sådana fall har företaget en informell förpliktelse, eftersom företaget inte har något annat realistiskt alternativ än att betala bonusen. Möjligheten att några anställda kan komma att lämna företaget utan att få någon bonus påverkar emellertid beräkningen av den informella förpliktelsens storlek.
- 20 Ett företag kan göra en tillförlitlig bedömning av sin rättsliga eller informella förpliktelse enligt en vinstandels- eller bonusplan endast när
- de formella villkoren enligt planen innehåller en formel för fastställande av ersättningsbeloppet,
  - företaget fastställer det belopp som skall betalas innan de finansiella rapporterna publiceras eller
  - tidigare praxis tydligt anger vilket belopp företagets informella förpliktelse uppgår till.
- 21 En förpliktelse enligt en vinstandels- eller bonusplan uppstår på grund av anställdas tjänstgöring och inte genom en transaktion med företagets ägare. Därför redovisar företaget inte ersättningar enligt vinstandels- och bonusplaner som vinstutdelning utan som en kostnad.
- 22 Om vinstandelar och bonus inte förfaller till betalning i sin helhet inom tolv månader efter utgången av den period då de anställda utför de relaterade tjänsterna utgör de övriga långfristiga ersättningar till anställda (se punkterna 131-136). Om vinstandelar och bonus motsvarar definitionen av aktierelaterade ersättningar behandlar företaget dem enligt punkterna 149-157.

19

20

21

22

Upplysningar

- 23 Denna rekommendation kräver inga specifika upplysningar om kortfristiga ersättningar till anställda utöver dem som anges i punkt 158.

23

ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: DISTINKTIONEN MELLAN AVGIFTSBESTÄMDA PLANER OCH FÖRMÅNSBESTÄMDA PLANER

- 24 I ersättningar efter avslutad anställning ingår exempelvis pensioner och andra ersättningar, såsom livförsäkring och sjukvård efter avslutad anställning. Arrangemang enligt vilka företaget lämnar ersättningar efter avslutad anställning kallas i denna rekommendation planer för ersättningar efter avslutad anställning. Företaget tillämpar denna rekommendation på alla sådana arrangemang oberoende av om de innefattar bildandet av en separat juridisk enhet eller inte, vilken tar emot avgifter och betalar ersättningar. **24**
- 25 Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras antingen som avgiftsbestämda planer eller som förmånsbestämda planer beroende på planens ekonomiska innebörd enligt dess huvudregler och villkor. I avgiftsbestämda planer
- a) är företagets rättsliga eller informella förpliktelse begränsad till det belopp företaget accepterar att bidra med. Sålunda beror storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning på de avgifter som företaget (och eventuellt även den anställda) betalar till planen eller till ett försäkringsföretag, jämte den kapitalavkastning som avgifterna ger och
  - b) följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningarna blir mindre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna).
- 26 Exempel på fall då företagets förpliktelse inte är begränsad till den överenskomna avgiften är då företaget har en rättslig eller informell förpliktelse genom
- a) en formel för beräkning av ersättningarna enligt planen som inte enbart är knuten till avgiftsbeloppet,
  - b) en garanterad avkastning på avgifterna, antingen indirekt via en plan eller direkt, eller
  - c) en sådan praxis som ger upphov till en informell förpliktelse. Till exempel kan en informell förpliktelse uppstå när företaget under en längre tid har ökat ersättningarna för tidigare anställda i takt med inflationen även då det inte funnits någon rättslig förpliktelse att göra detta. **26**

- 27 I förmånsbestämda planer **27**
- a) har företaget en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda och
  - b) bär företaget i allt väsentligt den aktuariella risken (att ersättningarna kommer att kosta mer än förväntat) och investeringsrisken. Om det aktuariella utfallet eller den faktiska avkastningen på investeringen är sämre än förväntat kan företagets förpliktelse komma att öka.
- 28 Punkterna 29-42 nedan förklarar distinktionen mellan avgiftsbestämda planer och förmånsbestämda planer vad beträffar planer som omfattar flera arbetsgivare, statliga planer och försäkrade ersättningar. **28**

Planer som omfattar flera arbetsgivare

- 29 *Företaget skall klassificera en plan som omfattar flera arbetsgivare som en avgiftsbestämd plan respektive en förmånsbestämd plan utifrån planens regler, inklusive eventuella informella förpliktelser utöver de formella reglerna. I de fall en plan, som omfattar flera arbetsgivare, är en förmånsbestämd plan skall företaget* **29**
- a) *redovisa sin proportionella andel av den förmånsbestämda förpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med planen på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst och*
  - b) *lämna de upplysningar som krävs i punkt 125.*
- 30 *När det inte föreligger tillräcklig information för att redovisa en plan som omfattar flera arbetsgivare som en förmånsbestämd plan skall företaget* **30**
- a) *redovisa planen enligt punkterna 44-46 som om den vore en avgiftsbestämd plan och*
  - b) *lämna upplysning om*
    - I) *att planen är en förmånsbestämd plan och*
    - II) *skälet till varför det inte föreligger tillräcklig information för att göra det möjligt för företaget att redovisa planen som en förmånsbestämd plan och*
  - c) *i den mån ett överskott eller underskott i planen kan påverka storleken av framtida avgifter, dessutom lämna upplysning om*
    - I) *storleken av detta överskott eller underskott, om sådan information finns tillgänglig,*
    - II) *det sätt på vilket detta överskott eller underskott fastställts och*
    - III) *eventuella konsekvenser för företaget.*

- 31 Ett exempel på en förmånsbestämd plan omfattande flera arbetsgivare är en plan där
- a) planen finansieras som ett fördelningssystem med fortlöpande betalningar, som innebär att avgifterna fastställs till en nivå som förväntas vara tillräcklig för att betala de ersättningar som förfaller till betalning under samma period och att framtida ersättningar som intjänas under innevarande period kommer att betalas från framtida avgifter och
  - b) de anställdas ersättningar beror på deras tjänstgöringstid och de deltagande företagen inte har några realistiska möjligheter att lämna planen utan att betala avgifter för de ersättningar som de anställda intjänat fram till tidpunkten för utträdet. En sådan plan skapar en aktuariell risk för företaget. Om den slutliga kostnaden för intjänade ersättningar på balansdagen är högre än väntat måste nämligen företaget antingen öka sina avgifter eller förmå de anställda att acceptera en minskning av ersättningarna. Därför är en sådan plan en förmånsbestämd plan.
- 32 När det finns tillräcklig information tillgänglig om en plan som omfattar flera arbetsgivare och som är en förmånsbestämd plan, redovisar företaget sin proportionella andel av den förmånsbestämda förpliktelse och av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med planen på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst. I vissa fall kan det emellertid inträffa att företaget inte kan fastställa sin andel av planens finansiella ställning och resultat på ett sätt som är tillräckligt tillförlitligt för att kunna läggas till grund för redovisningen. Detta kan inträffa om
- a) företaget inte har tillgång till information om planen som uppfyller kraven i denna rekommendation eller
  - b) planen utsätter de deltagande företagen för aktuariella risker som är förbundna med nuvarande och tidigare anställda vid andra företag, som gör att det inte finns någon konsekvent och tillförlitlig grund för fördelningen av förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader på de enskilda företag som deltar i planen.
- I sådana fall redovisar företaget planen som om den vore en avgiftsbestämd plan och lämnar de tillkommande upplysningar som krävs i punkt 30.
- 33 Planer som omfattar flera arbetsgivare skiljer sig från gemensamt administrerade planer. En gemensamt administrerad plan är endast en sammanföring av enskilda arbetsgivares planer för att de deltagande arbetsgivarna skall kunna slå samman sina tillgångar i investeringssyfte och minska kostnaden för förvaltning och administration. Däremot är ersättningsanspråken på de olika arbetsgivarna åtskilda och avser endast ersättningar till de egna anställda. Gemensamt administrerade planer medför inga särskilda redovisningsproblem, eftersom information för att behandla dem på samma sätt som enskilda arbetsgivares planer är lättillgänglig och eftersom sådana planer inte utsätter de deltagande företagen för aktuariella risker förbundna med nuvarande och tidigare anställda i andra företag. Definitionerna i denna rekommendation kräver att före-

31

32

33

taget klassificerar en gemensamt administrerad plan som en avgiftsbestämd plan respektive en förmånsbestämd plan i enlighet med villkoren i planen (inklusive eventuella informella förpliktelser som går utöver de formella villkoren).

- 34 Förmånsbestämda planer som slår samman tillgångar från olika företag under gemensamt bestämmande inflytande, exempelvis ett moderföretag och dess dotterföretag, är inte planer som omfattar flera arbetsgivare. Därför behandlar företaget alla sådana planer som förmånsbestämda planer. **34**
- 35 RR 16, Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar kräver att företaget redovisar, eller lämnar upplysning om, vissa ansvarsförbindelser. Ansvarsförbindelser relaterade till planer som omfattar flera arbetsgivare kan uppstå genom exempelvis **35**
- a) aktuariella förluster som hänför sig till andra företag i planen, till följd av att varje företag i planen har del i alla övriga deltagande företags aktuariella risker eller
  - b) en skyldighet att enligt planens villkor finansiera eventuella underskott i planen om andra företag lämnar denna.

Statliga planer

- 36 *Företaget skall redovisa en statlig plan på samma sätt som en plan som omfattar flera arbetsgivare (se punkterna 29 och 30).* **36**
- 37 Statliga planer bildas genom lagstiftning för att omfatta alla företag (eller alla företag av någon viss kategori, exempelvis en viss bransch) och administreras av statliga eller regionala myndigheter eller andra organ (till exempel fristående organ som skapats speciellt för detta ändamål) som det rapporterande företaget inte kan kontrollera eller ha inflytande över. Vissa planer som bildats av företag lämnar både obligatoriska ersättningar, vilka eljest skulle ha täckts av en statlig plan, och frivilliga tillkommande ersättningar. Sådana planer är inte statliga planer. **37**
- 38 Statliga planer betecknas som förmånsbestämda eller avgiftsbestämda till sin karaktär, baserat på företagets förpliktelser enligt planen. Många statliga planer finansieras enligt ett fördelningssystem med löpande betalningar, där avgifterna fastställs till en nivå som förväntas vara tillräcklig för att betala de ersättningar som förfaller till betalning under samma period och framtida ersättningar som intjänas under innevarande period kommer att betalas från framtida avgifter. I de flesta statliga planer har dock företaget inga rättsliga eller informella förpliktelser att betala dessa framtida ersättningar, utan dess enda förpliktelse är att erlægga avgifterna vartefter de förfaller till betalning. Om företaget upphör att ha anställda som omfattas av den statliga planen kommer det inte att ha någon förpliktelse att betala ersättningar som intjänats av dess egna anställda under tidigare år. Statliga planer är därför vanligtvis avgiftsbestämda planer. I de sällsynta fall en statlig plan är en förmånsbestämd plan tillämpar företaget dock vad som anges i punkterna 29 och 30. **38**

Försäkrade ersättningar

- 39 *Företaget kan betala försäkringspremier för att finansiera en plan för ersättningar efter avslutad anställning. Företaget skall behandla en sådan plan som en avgiftsbestämd plan såvida företaget inte (antingen direkt eller indirekt genom planen) har en rättslig eller informell förpliktelse att antingen* **39**
- a) betala ersättningarna till anställda direkt när de förfaller till betalning eller*
  - b) betala ytterligare belopp om försäkringsgivaren inte betalar alla framtida ersättningar till anställda som hänför sig till innevarande period och tidigare perioder.*
- Om företaget har kvar en sådan rättslig eller informell förpliktelse, skall företaget behandla planen som en förmånsbestämd plan.*
- 40 De ersättningar som försäkras via ett försäkringsavtal behöver inte ha ett direkt eller automatiskt samband med företagets förpliktelse beträffande ersättningar till anställda. Planer för ersättningar efter avslutad anställning som innefattar försäkringsavtal är föremål för samma distinktion mellan redovisning och finansiering som andra fonderade planer. **40**
- 41 I de fall företaget finansierar en förpliktelse beträffande ersättningar efter avslutad anställning genom att teckna en försäkring enligt vilken företaget (antingen direkt, indirekt genom planen, genom det sätt på vilket framtida premier fastställs eller genom en närstående relation med försäkringsgivaren) har kvar en rättslig eller informell förpliktelse betyder betalningen av premierna inte att det föreligger ett avgiftsbestämt arrangemang. Därav följer att företaget **41**
- a) redovisar ett försäkringsbrev som uppfyller definitionen i punkt 7 som en förvaltningstillgång och
  - b) redovisar andra försäkringsbrev som rättigheter till ersättning (om försäkringsbreven uppfyller kriterierna i punkt 107).
- 42 I de fall ett försäkringsbrev är utställt på en viss deltagare i planen eller en grupp av deltagare och företaget inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att täcka eventuella förluster på försäkringsbrevet, har företaget ingen förpliktelse att betala ersättningar till de anställda och försäkringsgivaren har ensam ansvaret för att betala ersättningarna. Betalningen av fastställda premier enligt sådana avtal utgör i allt väsentligt en reglering av hela eller del av förpliktelsen avseende ersättningar till anställda. Följaktligen har företaget inte längre någon tillgång eller skuld. Därför behandlar företaget sådana betalningar som avgifter till en avgiftsbestämd plan. **42**

ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: AVGIFTSBESTÄMDA PLANER

- 43 Redovisningen av avgiftsbestämda planer är okomplicerad, eftersom det rapporterade företagets förpliktelse för varje period utgörs av de belopp som företaget skall bidra med för den aktuella perioden. Följaktligen krävs det inga aktuariella antaganden för att beräkna förpliktelsen eller kostnaden och det finns inga möjligheter till några aktuariella vinster eller förluster. Dessutom beräknas förpliktelsena utan diskontering, utom i de fall de inte i sin helhet förfaller till betalning inom tolv månader efter utgången av den period under vilken de anställda utför de relaterade tjänsterna.

43

Redovisning och beräkning

- 44 *När en anställd har utfört tjänster åt företaget under en period skall företaget redovisa de avgifter som skall betalas till en avgiftsbestämd plan i utbyte mot dessa tjänster*
- a) som en skuld (upplupen kostnad) efter avdrag för eventuellt redan betalda avgifter. Om de redan betalda avgifterna är större än de avgifter som skall betalas för tjänster som utförts före balansdagen skall företaget redovisa det överskjutande beloppet som en tillgång (förutbetald kostnad) i den mån förutbetalningen kommer att leda till exempelvis en minskning av framtida betalningar eller en kontant återbetalning och*
  - b) som en kostnad, såvida inte någon annan av Redovisningsrådets rekommendationer kräver eller tillåter att avgifterna inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar (se exempelvis RR 2, Varulager och RR 12, Materiella anläggningstillgångar).*
- 45 *När avgifter till en avgiftsbestämd plan inte i sin helhet förfaller till betalning inom tolv månader efter utgången av den period under vilken de anställda utför de relaterade tjänsterna, skall avgifterna diskonteras med den räntesats som anges i punkt 80.*

44

45

Upplysningar

- 46 *Företaget skall lämna upplysning om det belopp som redovisas som kostnad för avgiftsbestämda planer.*
- 47 I de fall så krävs enligt RR 23, Upplysningar om närstående, lämnar företaget upplysning om avgifter till avgiftsbestämda planer för chefstjänstemän i nyckelställning.

46

47

ERSÄTTNINGAR EFTER AVSLUTAD ANSTÄLLNING: FÖRMÅNSBESTÄMDA PLANER

- 48 Redovisningen av förmånsbestämda planer är komplicerad, eftersom det krävs aktuariella antaganden för att beräkna förpliktelsen och kostnaden och eftersom det kan uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessutom beräknas förpliktelserna till diskonterade värden, eftersom de kan komma att regleras många år efter att de anställda utfört de relaterade tjänsterna.

48

Redovisning och beräkning

- 49 Förmånsbestämda planer kan vara ofonderade eller helt eller delvis fonderade genom avgifter från företaget, och ibland dess anställda, till en juridisk enhet, som rättsligt är fristående från det rapporterande företaget. Betalningen av fonderade ersättningar när de förfaller till betalning beror inte enbart på den juridiska enhetens finansiella ställning och kapitalavkastning utan även på företagets förmåga (och villighet) att täcka underskott i enhetens tillgångar. Därför bär företaget i allt väsentligt den aktuariella risk och den investeringsrisk som är förbundna med planen. Följaktligen överensstämmer inte den kostnad som redovisas för en förmånsbestämd plan nödvändigtvis med den avgift som betalas för perioden.

49

- 50 Redovisningen av förmånsbestämda planer innefattar att företaget
- a) använder aktuariella metoder för att göra en tillförlitlig beräkning av det ersättningsbelopp som de anställda har intjänat i utbyte mot sina tjänster under innevarande period och tidigare perioder. Detta kräver att företaget fastställer hur stora ersättningar som faller på innevarande period och tidigare perioder (se punkterna 69-73) och gör bedömningar (aktuariella antaganden) av demografiska variabler (såsom personalomsättning och livslängd) och finansiella variabler (såsom framtida ökning av löner och sjukvårdskostnader) vilka påverkar kostnaden för ersättningen (se punkterna 74-93),
  - b) diskonterar detta ersättningsbelopp genom att använda den s.k. Projected Unit Credit Method för att fastställa nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen och kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande period (se punkterna 66-68),
  - c) fastställer det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar (se punkterna 104-106),
  - d) fastställer det totala beloppet för aktuariella vinster och förluster och hur stor del av detta belopp som skall redovisas (se punkterna 94-97),
  - e) fastställer den kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder som uppstår då en plan har inrättats eller ändrats (se punkterna 98-103) och

50

f) fastställer den vinst eller förlust som uppstår (se punkterna 115-121) på grund av att en plan har reducerats eller reglerats.

Om företaget har mer än en förmånsbestämd plan tillämpar företaget ovannämnda förfarande för varje väsentlig plan för sig.

- 51 I vissa fall kan skattningar, medelvärden och beräkningsmässiga genvägar ge tillförlitliga närmevärden för de detaljerade beräkningar som beskrivs i denna rekommendation. **51**

Redovisning av en informell förpliktelse

- 52 *Företaget skall inte endast redovisa sina rättsliga förpliktelser enligt de formella villkoren i en förmånsbestämd plan, utan även de informella förpliktelser som uppstår på grund av företagets praxis. Praxis ger upphov till en informell förpliktelse när företaget inte har något annat realistiskt alternativ än att betala ersättningen i fråga. Ett exempel på en informell förpliktelse är när en förändring i företagets praxis skulle orsaka oacceptabla skador på dess relationer till de anställda.* **52**

- 53 De formella villkoren för en förmånsbestämd plan kan tillåta att företaget säger upp sina förpliktelser enligt planen. Det är dock vanligtvis svårt för företaget att upphäva en plan om det vill behålla sina anställda. Såvida det inte föreligger belägg för motsatsen baseras därför redovisningen av ersättningar efter avslutad anställning på att ett företag som för närvarande utlovar sådana ersättningar också kommer att fortsätta att göra detta under de anställdas återstående tjänstgöringstid. **53**

Balansräkning

- 54 *Det belopp som redovisas som en förmånsbestämd skuld skall vara nettot av* **54**
a) nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen på balansdagen (se punkt 66),
b) plus eventuella aktuariella vinster (minus eventuella aktuariella förluster) som inte redovisas på grund av vad som anges i punkterna 94-95,
c) minus eventuella kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som ännu inte redovisas (se punkt 98),
d) minus det verkliga värdet på balansdagen av de eventuella förvaltningstillgångar med vilka förpliktelserna skall regleras (se punkterna 104-106).

- 55 Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen utgörs av bruttoförpliktelsen före avdrag av det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar. **55**

- 56 *Företaget skall fastställa nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar med tillräcklig regelbundenhet så att de belopp som redovisas i de finansiella rapporterna inte väsentligt skiljer sig från vad som skulle ha fastställts på balansdagen.* **56**

- 57 Denna rekommendation uppmuntrar, men kräver inte, att företaget anlitar en behörig aktuarie för beräkningen av alla väsentliga förpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning. Av praktiska skäl kan företaget låta göra en detaljerad beräkning av förpliktelserna före balansdagen. Resultaten av denna beräkning uppdateras dock med hänsyn till eventuella väsentliga transaktioner och andra väsentliga förändringar av förhållanden (inklusive ändrade marknadspriser och räntesatser) fram till balansdagen.
- 58 *Det belopp som fastställs enligt punkt 54 kan vara negativt (en tillgång). Företaget skall värdera denna tillgång till det lägsta av följande belopp:*
- a) *Det belopp som fastställs enligt punkt 54.*
  - b) *Summan av*
    - I) *oredovisade ackumulerade aktuariella förluster netto och kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder (se punkterna 94, 95 och 98) och*
    - II) *nuvärdet av tillgängliga ekonomiska fördelar i form av återbetalningar från planen eller i form av minskningar av framtida avgifter till planen. Nuvärdet av dessa ekonomiska fördelar skall fastställas genom användning av den diskonteringsränta som anges i punkt 80.*
- 58A *Tillämpningen av punkt 58 skall inte leda till att en intäkt redovisas i resultaträkningen enbart som en följd av att det under innevarande period uppstått en aktuariell förlust eller en kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder eller att en kostnad redovisas i resultaträkningen enbart som en följd av att det uppstått en aktuariell vinst under innevarande period. Företaget skall därför omedelbart redovisa följande vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 i den mån posterna uppkommer samtidigt som värdet av tillgången i en förmånsbestämd pensionsplan fastställs enligt punkt 58 b:*
- a) *Innevarande periods aktuariella förluster netto och innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i den mån de är större än minskningen i nuvärdet av de ekonomiska fördelar som anges i punkt 58 b II. Om nuvärdet av de ekonomiska fördelarna är oförändrat eller har ökat skall innevarande periods aktuariella förluster netto och innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i sin helhet redovisas omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54.*
  - b) *Innevarande periods aktuariella vinster netto efter avdrag av innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i den mån de är större än ökningen av nuvärdet av de ekonomiska fördelar som anges i punkt 58 b II. Om nuvärdet av de ekonomiska fördelarna är oförändrat eller har minskat skall innevarande periods aktuariella vinster netto efter avdrag av innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i sin helhet redovisas omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54.*

57

58

59

- 58B Punkt 59 är tillämplig på ett företag endast om detta vid början eller slutet av redovisningsperioden har ett överskott¹⁾ i en förmånsbestämd plan och, baserat på planens nuvarande villkor, inte kan helt återvinna detta genom återbetalningar eller minskningar av framtida avgifter. I sådana fall kommer kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och aktuariella förluster som uppstår under perioden, och som inte redovisas medelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54, att öka det belopp som anges i punkt 58 b I. Om denna ökning inte uppvägs av en lika stor minskning av nuvärdet av ekonomiska fördelar som kan redovisas i balansräkningen enligt punkt 58 b II, kommer det att uppstå en ökning i det netto som anges i punkt 58 b och följaktligen en redovisad intäkt. Punkt 59 förhindrar att en intäkt redovisas i dylika fall. Motsatt effekt uppstår beträffande aktuariella vinster som uppstår under perioden och där redovisningen uppskjuts vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54, i den mån de aktuariella vinsterna minskar ackumulerade oredovisade aktuariella förluster. Punkt 59 förhindrar att en kostnad redovisas i dylika fall. Exempel på tillämpningen av punkt 59 ges i bilaga 3.
- 59 En tillgång kan uppstå i de fall en förmånsbestämd plan visar ett överskott i sin finansiering eller i vissa fall när aktuariella vinster redovisas. Företaget redovisar en tillgång i sådana fall eftersom
- a) företaget kontrollerar en resurs som utgörs av möjligheten att använda överskottet för att skapa framtida fördelar,
  - b) denna kontroll är ett resultat av tidigare händelser (avgifter som företaget betalt och tjänster som den anställde utfört) och
  - c) framtida ekonomiska fördelar är tillgängliga för företaget i form av minskningar av framtida avgifter eller kontant återbetalning, antingen direkt till företaget eller indirekt till en annan plan som har underskott.
- 60 Begränsningarna i punkt 58 b upphäver inte vad rekommendationen anger om fördröjd redovisning av vissa aktuariella förluster (se punkterna 94 och 95) och vissa kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder (se punkt 98) i annan mån än som anges i punkt 59. Begränsningarna upphäver dock övergångsregeln i punkt 162 b. Enligt punkt 125 c VI krävs att företaget lämnar upplysning om eventuella belopp som inte redovisats som tillgång på grund av begränsningen i punkt 58 b.

60

61

62

---

1) Ett överskott föreligger när förvaltningstillgångarnas verkliga värde överstiger nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen.

Exempel som illustrerar punkt 62

En förmånsbestämd plan har följande karakteristika:

Förpliktelsens nuvärde	1 100
Oredovisade aktuariella förluster	110
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	70
Oredovisad del av ökningen av skulden vid den tidpunkt då denna rekommendation började tillämpas, enligt punkt 160 b	50
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 190
Nuvärdet av tillgängliga framtida återbetalningar och minskningar av framtida avgifter	90
<u>Beräkning enligt punkt 58 a = punkt 54</u>	
Förpliktelsens nuvärde (punkt 54 a)	1 100
Oredovisade aktuariella förluster (punkt 54 b)	-110
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder (punkt 54 c)	-70
Oredovisad del av ökningen av skulden vid den tidpunkt då denna rekommendation började tillämpas (punkt 162 b)	- 50
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde (punkt 54 d)	<u>-1 190</u>
Negativt belopp fastställt enligt punkt 54	<u>- 320</u>
<u>Beräkning enligt punkt 58 b</u>	
Begränsningsbeloppet enligt punkt 58 b beräknas på följande sätt:	
Oredovisade aktuariella förluster	110
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	70
Nuvärdet av tillgängliga framtida återbetalningar och minskningar av framtida avgifter	<u>90</u>
Begränsningsbelopp	<u>270</u>

270 är mindre än 320. Därför redovisar företaget en tillgång om 270 och lämnar upplysning om att begränsningsregeln har minskat tillgångens redovisade värde med 50 (se punkt 125 c VI).

Resultaträkning

- 61 *Företaget skall redovisa nettot av följande belopp som kostnad eller (med förbehåll för begränsningsregeln i punkt 58 b) som intäkt, utom i den mån någon annan av Redovisningsrådets rekommendationer kräver eller tillåter att beloppen inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar:*
- a) Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period (se punkterna 65-93).*
  - b) Räntekostnader (se punkt 84).*
  - c) Den förväntade avkastningen på eventuella förvaltningstillgångar (se punkterna 111-113) och på eventuella rättigheter till ersättningar (se punkt 107).*
  - d) Aktuariella vinster och förluster, i den mån de redovisas enligt punkterna 94 och 95.*
  - e) Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder, i den mån punkt 98 kräver att företaget skall redovisa dem.*
  - f) Effekterna av eventuella reduceringar eller regleringar (se punkterna 115 och 116).*
- 62 Andra rekommendationer från Redovisningsrådet kräver att vissa kostnader för ersättningar till anställda inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar såsom lager och materiella anläggningstillgångar (se RR 2, Varulager och RR 12, Materiella anläggningstillgångar). Eventuella kostnader beträffande ersättningar efter avslutad anställning som inkluderas i anskaffningsvärdet innefattar en tillhörande andel av de komponenter som uppräknas i punkt 63.

63

64

Redovisning och beräkning: nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period

- 63 Den slutliga kostnaden för en förmånsbestämd plan kan påverkas av många faktorer, såsom slutlöner, personalomsättning och livslängd, utvecklingen av sjukvårdskostnaderna och, för en fonderad plan, avkastningen på förvaltningstillgångarna. Den slutliga kostnaden för planen är osäker och denna osäkerhet kan förväntas bestå under lång tid. För att beräkna nuvärdet av förpliktelserna beträffande ersättningar efter avslutad anställning och relaterade kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period är det nödvändigt att
- a) använda en aktuariell beräkningsmetod (se punkterna 66-68),
  - b) fördela ersättningarna på tjänstperioder (se punkterna 69-73) och
  - c) göra aktuariella antaganden (se punkterna 74-93).

65

Aktuariell beräkningsmetod

- 64 *Företaget skall använda den s.k. Projected Unit Credit Method för att fastställa nuvärdet av sina förmånsbestämda förpliktelser, de relaterade kostnaderna avseende tjänstgöring under innevarande period och, i förekommande fall, kostnaderna avseende tjänstgöring under tidigare perioder.* **66**
- 65 Projected Unit Credit Method (vilken ibland kallas "the accrued benefit method pro-rated on service" eller "the benefit/years of service method") innebär att varje tjänstgöringsperiod anses ge upphov till en tillkommande enhet av den totala slutliga förpliktelsen (se punkterna 69-73) och att varje sådan enhet beräknas separat för att bygga upp förpliktelsen på balansdagen (se punkterna 74-93). **67**

Exempel som illustrerar punkt 67

En klumpsumma betalas när tjänstgöringen upphör. Den uppgår till 1 % av slutlönen multiplicerat med antalet tjänstear. Lönen är 1 000 och antas växa med 7 % (räknat på föregående års lön) varje år. Lönen för år 5 kommer således att uppgå till 13 108. Den diskonteringsränta som används är 10 % per år. Följande tabell visar hur förpliktelsen byggs upp för en anställd som förväntas lämna företaget i slutet av år 5, under förutsättning att det inte sker några ändringar av de aktuella antagandena. För enkelhetens skull bortses i detta exempel från den extra justering som krävs för att avspegla möjligheten att anställda lämnar företaget tidigare eller senare än beräknat.

År	1	2	3	4	5
Ersättning hänförlig till:					
- tidigare år	0	131	262	393	524
- innevarande år (1 % av slutlönen)	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>	<u>131</u>
- innevarande och tidigare år	<u>131</u>	<u>262</u>	<u>393</u>	<u>524</u>	<u>655</u>
Ingående förpliktelse	-	89	196	324	476
Ränta 10 %	-	9	20	33	48
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	<u>89</u>	<u>98</u>	<u>108</u>	<u>119</u>	<u>131</u>
Utgående förpliktelse	<u>89</u>	<u>196</u>	<u>324</u>	<u>476</u>	<u>655</u>

Observera:

- Den ingående förpliktelsen är nuvärdet av den ersättning som är hänförlig till tidigare år.
- Kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år är nuvärdet av den ersättning som fördelats på innevarande år.
- Den utgående förpliktelsen är nuvärdet av den ersättning som fördelats på innevarande och tidigare år.

- 66 Företaget diskonterar hela förpliktelsen beträffande ersättningar efter avslutad anställning, även om delar av förpliktelsen förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen.

68

Fördelning av ersättningar på tjänsteperioder

- 67 *När företaget fastställer nuvärdet av sina förmånsbestämda förpliktelser, kostnaderna avseende tjänstgöring under innevarande period och, i förekommande fall, kostnaderna avseende tjänstgöring under tidigare perioder, skall detta ske genom att man fördelar ersättningarna på tjänsteperioder enligt planens formel för beräkning av ersättningar. Om en anställds tjänstgöring under senare år kommer att leda till en väsentligt högre ersättningsnivå än under tidigare år, skall emellertid företaget fördela ersättningarna linjärt från och med*

69

a) den tidpunkt då den anställdes tjänstgöring först medför ersättningar enligt planen (vare sig ersättningarna är avhängiga av fortsatt tjänstgöring eller inte) till och med

b) den tidpunkt då den anställdes fortsatta tjänstgöring inte kommer att medföra någon väsentlig ökning av ersättningarna enligt planen, bortsett från ökning av lönehöjningar.

- 68 Projected Unit Credit Method kräver att företaget fördelar ersättningarna på innevarande period (för att fastställa kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande period) och innevarande och tidigare perioder (för att fastställa nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser). Företaget fördelar ersättningarna på de perioder då förpliktelsen att lämna ersättningar efter avslutad anställning uppstår. Denna förpliktelse uppstår när anställda utför tjänster i utbyte mot ersättningar efter avslutad anställning som företaget förväntar sig att betala under framtida rapporteringsperioder. Aktuariella metoder gör det möjligt för företaget att beräkna förpliktelsen med tillräcklig tillförlitlighet för att en skuld skall kunna redovisas.

70

- 69 Anställdas tjänstgöring ger upphov till en förpliktelse enligt en förmånsbestämd plan även om ersättningarna beror på framtida anställning (med andra ord är antastbara). Anställdas tjänstgöring innan ersättningen blir oantastbar ger upphov till en informell förpliktelse, eftersom omfattningen av de framtida tjänster som en anställd måste utföra innan denne får rätt till ersättningen minskar vid varje följande balansdag. När företaget beräknar sin förmånsbestämda förpliktelse tar det hänsyn till sannolikheten för att vissa anställda inte kommer att uppfylla kraven för att få ersättningarna. Även om vissa ersättningar efter avslutad anställning, exempelvis ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning, bara betalas ut om en viss händelse inträffar efter det att den anställda slutat sin anställning, skapas på liknande sätt en förpliktelse när den anställda utför tjänster som ger rätt till ersättningen om händelsen inträffar. Sannolikheten för att händelsen inträffar påverkar beräkningen av förpliktelsens storlek, men avgör inte huruvida förpliktelsen föreligger.

71

Exempel som illustrerar punkt 70

1. En förmånsbestämd plan betalar en klumpsumma om 100 för varje tjänsteår, vilken utbetalas vid pensioneringen.

En ersättning om 100 fördelas på varje år. Kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år utgörs av nuvärdet av 100. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen utgörs av nuvärdet av 100, multiplicerat med antalet tjänsteår fram till balansdagen.

Om ersättningen skall betalas ut omedelbart när den anställde lämnar företaget beaktas, vid beräkningen av kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år och nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen, den tidpunkt vid vilken den anställde beräknas lämna företaget. På grund av diskonteringseffekten kommer således dessa belopp att vara mindre än de belopp som skulle ha fastställts om den anställde lämnat företaget på balansdagen.

2. En plan tillhandahåller en månatlig pension om 0,2 % av slutlönen multiplicerat med antalet tjänsteår. Pensionen betalas från 65 års ålder.

På varje tjänsteår fördelas en ersättning som är lika med nuvärdet, vid den förväntade pensioneringstidpunkten, av en månatlig pension som uppgår till 0,2 % av den beräknade slutlönen och som skall betalas från den förväntade pensioneringstidpunkten till den förväntade dödstidpunkten. Kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år utgörs av nuvärdet av denna ersättning. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen utgörs av nuvärdet av de månatliga pensionsutbetalningarna (0,2 % av slutlönen, multiplicerat med antalet tjänsteår fram till balansdagen). Kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år och nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen diskonteras, eftersom pensionsbetalningarna börjar vid 65 års ålder.

Exempel som illustrerar punkt 71

1. I en plan utbetalas en ersättning om 100 för varje tjänsteår. Ersättningen blir oantastbar efter tio års tjänstgöring.

En ersättning om 100 fördelas på varje år. Under vart och ett av de första tio åren beaktas vid beräkningen av kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år och vid beräkningen av förpliktelsens nuvärde sannolikheten för att vissa anställda inte fullgör tio års tjänst.

2. I en plan utbetalas en ersättning om 100 för varje tjänsteår, förutom för tjänstgöring före 25 års ålder. Ersättningarna blir oantastbara omedelbart.

Ingen ersättning fördelas på tjänstgöring före 25 års ålder, eftersom tjänstgöring dessförinnan inte medför några ersättningar (villkorade eller icke villkorade). En ersättning om 100 fördelas på varje följande år.

- 70 Förpliktelsen ökar fram till den tidpunkt då den anställdes fortsatta tjänstgöring inte medför någon väsentlig ökning av ersättningarna. Därför fördelas alla ersättningar på perioder som slutar vid eller före denna tidpunkt. Ersättningarna fördelas på de enskilda redovisningsperioderna enligt planens formel för beräkning av ersättningar. Om en anställds tjänstgöring under senare år kommer att leda till en väsentligt högre ersättningsnivå än under tidigare år fördelas emellertid ersättningarna linjärt till och med den tidpunkt då den anställdes fortsatta tjänstgöring inte kommer att medföra någon väsentlig ökning av ersättningarna. Detta beror på att den anställdes tjänstgöring under perioden i dess helhet slutligen leder till ersättningar på denna högre nivå.

Exempel som illustrerar punkt 72

1. I en plan utbetalas en klumpsumma om 1 000 som blir oantastbar efter tio års tjänstgöring. Planen betalar inga ytterligare ersättningar för efterföljande tjänstgöring.

En ersättning om 100 (1 000 dividerat med tio) fördelas på vart och ett av de första tio åren. Vid beräkningen av kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år under de första tio åren beaktas sannolikheten för att vissa anställda inte fullgör tio års tjänst. Ingen ersättning fördelas på efterföljande år.

2. I en plan utbetalas en klumpsumma om 2 000 till alla anställda som fortfarande är anställda vid 55 års ålder efter tjugo års tjänstgöring, eller som fortfarande är anställda vid 65 års ålder, oavsett tjänstgöringstid.

För anställda som anställs i företaget före 35 års ålder börjar tjänstgöringen leda till ersättningar enligt planen först vid 35 års ålder (en anställd skulle kunna lämna företaget vid 30 års ålder och komma tillbaka vid 33 års ålder utan att ersättningsbeloppet eller tiden för intjänandet påverkas). Ett villkor för dessa ersättningar är fortsatt tjänstgöring. Tjänstgöring efter 55 års ålder leder inte heller till någon väsentligt större ersättning. För dessa anställda fördelar företaget en ersättning om 100 (2 000 dividerat med 20) på varje år från 35 års ålder till 55 års ålder.

För dem som anställs i företaget när de är mellan 35 och 45 år, kommer mer än tjugo års tjänstgöring inte att leda till någon väsentligt större ersättning. För dessa anställda fördelar företaget en ersättning om 100 (2 000 dividerat med 20) på vart och ett av de första tjugo åren.

För en person som anställs i företaget vid 55 års ålder leder mer än tio års tjänstgöring inte till någon väsentligt större ersättning. För en sådan anställd fördelar företaget en ersättning om 200 (2 000 dividerat med 10) på vart och ett av de första tio åren.

Vid beräkningen av kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande år och av förpliktelsens nuvärde beaktas för alla anställda sannolikheten för att vissa anställda inte kommer att fullgöra den nödvändiga tjänstgöringsperioden.

forts.

forts.

3. I en plan för sjukvård efter avslutad anställning ersätts 40 % av den anställdes sjukvårdskostnader efter avslutad anställning om den anställde lämnar företaget efter mer än tio och mindre än tjugo tjänsteår och 50 % av dessa kostnader om den anställde lämnar företaget efter mer än tjugo tjänsteår.

Enligt planens formel för beräkning av ersättningar fördelar företaget 4 % av nuvärdet av de förväntade sjukvårdskostnaderna (40 % dividerat med tio) på vart och ett av de första tio åren och 1 % (10 % dividerat med tio) på vart och ett av de därpå följande tio åren. Vid beräkningen av kostnaden avseende tjänstgöring under respektive år beaktas sannolikheten för att vissa anställda inte kommer att fullgöra den nödvändiga tjänstgöringsperioden för att bli berättigade till hela ersättningen eller delar därav. Inga ersättningar fördelas på anställda som förväntas komma att lämna företaget inom tio år.

4. En plan för sjukvård efter avslutad anställning ersätter 10 % av den anställdes sjukvårdskostnader efter avslutad anställning om den anställde lämnar företaget efter mer än tio och mindre än tjugo tjänsteår, och 50 % av dessa kostnader om den anställde lämnar företaget efter mer än tjugo tjänsteår.

Tjänstgöring under senare år leder till en väsentligt högre ersättningsnivå än under tidigare år. För anställda som förväntas komma att lämna företaget efter tjugo år eller mer fördelar företaget därför ersättningarna linjärt enligt punkt 70. Tjänstgöring efter tjugo år leder inte till något väsentligt större ersättningsbelopp. Därför utgör den ersättning som fördelas på vart och ett av de första tjugo åren 2,5 % av nuvärdet av de förväntade sjukvårdskostnaderna (50 % dividerat med 20).

För anställda som förväntas komma att lämna företaget efter tio men före tjugo tjänsteår är den ersättning som fördelas på vart och ett av de första tio åren 1 % av nuvärdet av de förväntade sjukvårdskostnaderna. För dessa anställda fördelas inga ersättningar på tjänstgöringen mellan slutet av det tionde året och den beräknade tidpunkt då de anställda lämnar företaget.

Inga ersättningar fördelas på anställda som förväntas komma att lämna företaget inom tio år.

- 71 I de fall ersättningsbeloppet för vart och ett av tjänsteåren är en konstant andel av slutlönen kommer framtida löneökningar att påverka det belopp som krävs för att reglera den förpliktelse som föreligger beträffande tjänstgöring före balansdagen men löneökningarna skapar inte någon tillkommande förpliktelse. Därför
- anses, vid tillämpningen av punkt 69 b, löneökningar inte leda till ytterligare ersättningar, även om ersättningsbeloppet beror på slutlönen och
  - är det ersättningsbelopp som fördelas på varje period en fast andel av den lön som ersättningen är knuten till.

Exempel som illustrerar punkt 73

Anställda har rätt till en ersättning om 3 % av slutlönen för varje tjänsteår före 55 års ålder.

En ersättning om 3 % av den förväntade slutlönen fördelas på vart och ett av åren före 55 års ålder. Detta är den tidpunkt då ytterligare tjänstgöring inte leder till någon väsentligt större ersättning enligt planen. Inga ersättningar fördelas på tjänstgöringsår efter denna ålder.

Aktuariella antaganden

- 72 **Aktuariella antaganden skall vara neutrala och ömsesidigt förenliga.** **74**
- 73 Aktuariella antaganden är företagets bästa bedömning av de faktorer som avgör den slutliga kostnaden för att lämna ersättningar efter avslutad anställning. Aktuariella antaganden omfattar:
- a) Demografiska antaganden om framtida karaktäristika hos nuvarande och tidigare anställda (och deras anhöriga) som är berättigade till ersättningar. Demografiska antaganden rör frågor såsom
    - I) livslängd, både under och efter anställningen,
    - II) personalomsättning samt omfattningen av arbetsförmåga och förtidspensionering,
    - III) andelen nuvarande och tidigare deltagare i planen som har anhöriga som kommer att vara berättigade till ersättningar och
    - IV) utnyttjandet av sjukvård som omfattas av planen.
  - b) Finansiella antaganden. Dessa rör bland annat
    - I) diskonteringsräntan (se punkterna 80-84),
    - II) framtida löne- och ersättningsnivåer (se punkterna 85-89),
    - III) beträffande sjukvårdsersättningar: framtida sjukvårdskostnader, inklusive kostnaden för att administrera ersättningskrav och utbetalningar, om denna kostnad är väsentlig (se punkterna 90-93) och
    - IV) den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar (se punkterna 111-113).
- 74 Aktuariella antaganden är neutrala om de varken är oförsiktiga eller överdrivet försiktiga. **76**
- 75 Aktuariella antaganden är ömsesidigt förenliga om de återspeglar det ekonomiska sambandet mellan faktorer såsom inflation, löneökningstakt, avkastning på förvaltningstillgångar och diskonteringsränta. Detta innebär exempelvis att alla antaganden som beror på en viss inflationstakt under en viss framtida period (såsom antaganden om räntenivåer och löne- och ersättningsökningar) utgår från samma inflationstakt under denna period. **77**

- 76 Företaget fastställer diskonteringsräntan och andra finansiella antaganden i nominella tal, såvida inte bedömningar i reala (inflationsjusterade) tal är mer tillförlitliga, exempelvis i en ekonomi med hyperinflation eller i de fall ersättningen är indexreglerad och det finns en fungerande marknad för indexreglerade obligationer i samma valuta och med samma löptid. **78**
- 77 *Finansiella antaganden skall baseras på marknadens förväntningar på balansdagen beträffande den tidsperiod under vilken förpliktelserna avses bli reglerade.* **79**
- Aktuariella antaganden: diskonteringsränta*
- 78 *Den räntesats som används för att diskontera (både fonderade och ofonderade) förpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning skall fastställas med hänsyn till den på balansdagen marknadsmässiga avkastningen på förstklassiga företagsobligationer. I länder där det inte finns någon fungerande marknad för sådana obligationer skall den marknadsmässiga avkastningen (på balansdagen) på statsobligationer användas. Valutan och löptiden för företagsobligationerna eller statsobligationerna skall vara förenliga med valutan och den uppskattade löptiden för förpliktelserna beträffande ersättningar efter avslutad anställning.* **80**
- 79 Diskonteringsräntan är ett aktuariellt antagande som har väsentlig betydelse. Den återspeglar pengars tidsvärde men inte den aktuariella risken eller placeringsrisken. Vidare återspeglar diskonteringsräntan inte den företagsspecifika kreditrisk som bärs av företagets fordringsägare och inte heller risken att den framtida utvecklingen kan komma att avvika från de aktuariella antagandena. **81**
- 80 Diskonteringsräntan återspeglar effekten av den uppskattade tidsfördelningen av betalningarna av ersättningarna. I praktiken åstadkoms detta ofta genom att företaget tillämpar en enda vägd genomsnittlig räntesats som återspeglar den uppskattade tidsfördelningen och storleken av betalningarna samt den valuta som dessa skall betalas i. **82**
- 81 I vissa fall finns det inte någon fungerande marknad för obligationer med en löptid som är tillräckligt lång för att motsvara den beräknade förfallotiden för alla betalningarna. I sådana fall diskonterar företaget betalningar med kortare förfallotid med aktuella marknadsräntor för obligationer med motsvarande löptid och uppskattar diskonteringsräntan för förpliktelser med längre förfallotid genom att extrapolera aktuella marknadsräntor längs avkastningskurvan. Det sammanlagda nuvärdet av en förmånsbestämd förpliktelse är sannolikt inte särskilt känsligt för den diskonteringsränta som används för den del av ersättningarna som skall betalas efter det att företags- eller statsobligationerna med den längsta löptiden förfallit till betalning. **83**

- 82 Räntekostnaden beräknas genom att diskonteringsräntan i början av perioden multipliceras med nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen under perioden, beräknad med hänsynstagande till väsentliga förändringar i förpliktelsen. Förpliktelsens nuvärde kan skilja sig från den skuld som redovisas i balansräkningen eftersom skulden redovisas efter avdrag för det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar och eftersom vissa aktuariella vinster och förluster samt vissa kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder inte redovisas omedelbart. (Bilaga 1 förklarar bland annat beräkningen av räntekostnaden.)

*Aktuariella antaganden: löner,
ersättningar och sjukvårdskostnader*

- 83 *Förpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning skall beräknas med hänsyn till*

- a) *uppskattade framtida löneökningar,*
b) *de ersättningar som anges i villkoren för planen (eller som följer av eventuella informella förpliktelser som går utöver dessa villkor) på balansdagen och*
c) *uppskattade framtida nivåförändringar för eventuella statliga ersättningar som påverkar de ersättningar som skall betalas enligt en förmånsbestämd plan, dock endast om antingen*
I) *dessa förändringar var beslutade före balansdagen eller*
II) *tidigare erfarenheter eller andra tillförlitliga tecken tyder på att dessa statliga ersättningar kommer att ändras på ett förutsägbart sätt, exempelvis i takt med framtida förändringar av den allmänna prisnivån eller den allmänna lönenivån.*

- 84 Uppskattningar av framtida löneökningar tar hänsyn till inflation, tjänstetid, befordran och andra relevanta faktorer såsom utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden.

- 85 Om en plans formella villkor (eller informella förpliktelser som går utöver dessa villkor) kräver att företaget ändrar ersättningarna under framtida perioder beaktas detta vid beräkningen av förpliktelsen. Så är exempelvis fallet när

- a) företaget under längre tid har ökat ersättningarna exempelvis för att mildra effekterna av inflationen, och det inte finns några tecken på att denna praxis kommer att ändras i framtiden eller
b) när företaget redan har redovisat aktuariella vinster och företaget är förpliktigt, antingen enligt planens formella villkor (eller informella förpliktelser som går utöver dessa villkor) eller enligt lagstiftning, att använda planens eventuella överskott till förmån för dem som omfattas av planen (se punkt 100 c).

84

85

86

87

- 86 Aktuariella antaganden beaktar inte framtida förändringar av ersättningarna som inte finns fastställda i planens formella villkor (eller informella förpliktelser) på balansdagen. Sådana förändringar medför
- a) kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder, i den mån de förändrar ersättningarna för tjänster före förändringen och
  - b) kostnader avseende tjänstgöring under innevarande och följande perioder, i den mån de förändrar ersättningarna för tjänster efter förändringen.
- 87 Vissa ersättningar efter avslutad anställning är kopplade till olika faktorer, såsom nivån för statliga ersättningar efter avslutad anställning eller statlig sjukvård. Vid beräkningen av dessa ersättningar beaktas väntade förändringar av faktorerna, baserat på tidigare erfarenheter och andra tillförlitliga belägg. **89**
- 88 *Antaganden om sjukvårdskostnader skall ta hänsyn till uppskattade framtida kostnadsförändringar både på grund av allmän inflation och specifika förändringar av sjukvårdskostnaderna.* **90**
- 89 Beräkningen av ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning kräver antaganden om nivån på och förekomsten av framtida ersättningskrav samt om kostnaden för att tillmötesgå dessa krav. Företaget uppskattar framtida sjukvårdskostnader på basis av historik över sina egna erfarenheter, kompletterade när så krävs med historik från andra företag, försäkringsföretag, sjukvårdsorgan eller andra källor. Vid uppskattningar av framtida sjukvårdskostnader beaktas effekterna av tekniska framsteg, förändringar i utnyttjandegrad och tillhandahållande av hälsovård samt förändringar av hälsotillståndet hos dem som omfattas av planen. **91**
- 90 Omfattningen och storleken på ersättningskraven påverkas av de anställdas (och deras anhörigas) ålder, hälsotillstånd och kön och kan påverkas av andra faktorer, exempelvis geografiskt läge. Därför justeras historiken i den mån populationens demografiska sammansättning avviker sig från den population som historiken baseras på. Historiken justeras också i de fall det finns tillförlitliga belägg för att den tidigare trenden inte kommer att fortsätta. **92**
- 91 Vissa planer för hälsovård efter avslutad anställning kräver att de anställda bidrar till de sjukvårdskostnader som planen täcker. Vid uppskattningar av framtida sjukvårdskostnader beaktas sådana eventuella avgifter, baserat på planens villkor på balansdagen (eller baserat på eventuella informella förpliktelser som går utöver dessa villkor). Förändringar i avgifterna från anställda medför kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder eller, i förekommande fall, reduceringar. Kostnaden för att tillmötesgå ersättningskraven kan eventuellt minska genom ersättningar från statliga eller andra sjukvårdsorgan (se punkterna 85 c och 89). **93**

Aktuariella vinster och förluster

- 92 *När företaget beräknar sin förmånsbestämda skuld enligt punkt 54 skall det, med förbehåll för vad som anges i punkt 59, redovisa en andel (vilken anges i punkt 95) av sina aktuariella vinster och förluster som intäkt eller kostnad om nettobeloppet av ackumulerade oredovisade aktuariella vinster och förluster vid slutet av den föregående rapporteringsperioden översteg det större av* **94**
- a) 10 % av nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid den tidpunkten (före avdrag av förvaltningstillgångar) och
  - b) 10 % av det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar vid den tidpunkten.
- Dessa gränsvärden skall beräknas och tillämpas separat på respektive förmånsbestämda plan.*
- 93 *Den andel aktuariella vinster och förluster som skall redovisas för varje förmånsbestämd plan utgörs av det överskott som fastställs enligt punkt 94 dividerat med den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen. Företaget kan dock införa någon annan systematisk metod som leder till snabbare redovisning av aktuariella vinster och förluster, förutsatt att denna metod tillämpas konsekvent från period till period. Sådana systematiska metoder får tillämpas även om de aktuariella vinsterna och förlusterna ligger inom de gränsvärden som anges i punkt 94.* **95**
- 94 Aktuariella vinster och förluster kan härröra från ökning eller minskningar av antingen nuvärdet av en förmånsbestämd förpliktelse eller det verkliga värdet av eventuella relaterade förvaltningstillgångar. Aktuariella vinster och förluster kan bland annat ha följande orsaker: **96**
- a) Oväntat höga eller låga tal för personalomsättning, förtidspensionering eller livslängd eller ökning av lönerna (om de formella eller informella villkoren tillhandahåller inflationsjustering av ersättningarna) eller sjukvårdskostnaderna.
  - b) Effekter av förändringar i uppskattningarna av framtida personalavgångar, förtidspensionering eller livslängd eller av ökning av löner, ersättningar (om de formella eller informella villkoren tillhandahåller inflationsjustering av ersättningarna) eller sjukvårdskostnader.
  - c) Effekter av ändringar av diskonteringsräntan.
  - d) Skillnader mellan den verkliga och den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna (se punkterna 111-113).
- 95 På lång sikt kan aktuariella vinster och förluster komma att uppväga varandra. Därför bör uppskattningar av förpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning lämpligast uppfattas som en spännvidd (eller en "korridor") kring den bästa uppskattningen. Ett företag får, men behöver inte, redovisa aktuariella vinster och förluster som faller inom denna spännvidd. Denna rekommendation har som minimikrav att företaget redovisar en viss angiven andel av de aktuariella vinster och förluster som faller utanför en "korridor" om plus eller minus 10 %. (Bilaga 1 **97**

förklarar bland annat behandlingen av aktuariella vinster och förluster.) Rekommendationen tillåter också systematiska metoder för snabbare redovisning av dessa vinster och förluster, förutsatt att metoderna uppfyller de villkor som är fastställda i punkt 95. Sådana tillåtna metoder omfattar exempelvis omedelbar redovisning av alla aktuariella vinster och förluster, både innanför och utanför "korridoren". Punkt 162 b III förklarar behovet att beakta eventuell oredovisad del av ingångsskulden när man redovisar efterföljande aktuariella vinster.

*Kostnader avseende
tjänstgöring under tidigare perioder*

- 96 *När företaget beräknar sin förmånsbestämda skuld enligt punkt 54 skall, med förbehåll för vad som anges punkt 59, kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas som en kostnad linjärt fördelad över genomsnittsperioden tills ersättningarna blir oantastbara. I den mån ersättningarna redan är oantastbara omedelbart efter det att en förmånsbestämd plan införts eller ändrats skall företaget omedelbart redovisa kostnaderna avseende tjänstgöring under tidigare perioder.*
- 97 Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder uppstår när företaget inför en förmånsbestämd plan eller ändrar de ersättningar som skall betalas enligt en befintlig förmånsbestämd plan. Sådana ändringar sker i utbyte mot anställdas tjänstgöring under tiden fram till dess att ersättningarna i fråga har blivit oantastbara. Kostnaderna avseende tjänstgöring under tidigare perioder fördelas därför över tiden fram till dess att ersättningarna blivit oantastbara, trots att kostnaden avser anställdas tjänstgöring under tidigare perioder. Kostnaden avseende tjänstgöring under tidigare perioder beräknas som den förändring av den förmånsbestämda skulden som uppstår vid ovannämnda införande eller ändring (se punkt 66).

98

99

Exempel som illustrerar punkt 99

Ett företag har en pensionsplan som lämnar en pension om 2 % av slutlönen för varje tjänsteår. Ersättningarna blir oantastbara efter fem tjänsteår. Den 1 januari 20X5 förbättrar företaget pensionen till 2,5 % av slutlönen för varje tjänsteår med början från och med 1 januari 20X1. Vid tidpunkten för förbättringen uppgår nuvärdet av de tillkommande ersättningarna för tjänstgöring från 1 januari 20X1 till 1 januari 20X5 till följande belopp:

Anställda med mer än fem tjänsteår den 1 januari 20X5	150
Anställda med mindre än fem tjänsteår den 1 januari 20X5 (genomsnittlig period innan ersättningarna är oantastbara: tre år)	<u>120</u>
	<u>270</u>

Företaget redovisar omedelbart 150, eftersom dessa ersättningar redan är oantastbara. Företaget redovisar 120 linjärt fördelade över tre år från och med 1 januari 20X5.

- 98 Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder innefattar inte: **100**
- a) Effekter av skillnader mellan verkliga och tidigare antagna löneökningar på förpliktelsen att betala ersättningar för tjänster utförda under tidigare perioder (det finns inte någon kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder, eftersom de aktuariaella antagandena beaktar den beräknade framtida löneutvecklingen).
  - b) Under- och överskattningar av skönsmässiga pensionsökningar när företaget har en informell förpliktelse att bevilja sådana ökningsar (det finns inte någon kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder, eftersom de aktuariaella antagandena beaktar sådana ökningsar).
  - c) Uppskattningar av ökningsar av ersättningsarna som härrör från aktuariaella vinster som redan har redovisats om företaget är skyldigt, enligt planens formella villkor (eller en informell förpliktelse som går utöver dessa villkor) eller enligt lag, att använda planens eventuella överskott till förmån för dem som omfattas av planen, även om ökningsar av ersättningsarna ännu inte formellt har beviljats (den ökningsar av förpliktelsen som blir resultatet utgör en aktuariaell förlust och inte någon kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder, se punkt 87 b).
  - d) Ökningsar av oantastbara ersättningsar när antastbara ersättningsar övergår till att bli oantastbara (det finns ingen kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder, eftersom de uppskattade kostnaderna för ersättningsarna redovisades som kostnader då tjänsterna utfördes).
  - e) Effekter av ändringar i planen som minskar ersättningsarna för framtida tjänster (en reducering).
- 99 Företaget upprättar en plan för fördelningen av kostnaderna avseende tjänstgöring under tidigare perioder när ersättningsarna införs eller ändras. Det skulle vara ogenomförbart att föra de detaljerade förteckningsar som krävs för att identifiera och införa efterföljande förändringar i en sådan avskrivningsplan. Dessutom är det troligt att effekten blir väsentlig endast i de fall det genomförs en reducering eller reglering. Därför behöver företaget bara ändra planen för kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder om det sker en reducering eller reglering. **101**
- 100 När företaget minskar de ersättningsar som skall utgå enligt en befintlig förmånsbestämd plan, redovisas den därav föranledda minskningen av den förmånsbestämda skulden som en negativ kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder fördelat på den genomsnittliga tiden tills den minskade delen av ersättningsarna blir oantastbar. **102**
- 101 När företaget minskar vissa ersättningsar som skall utgå enligt en befintlig förmånsbestämd plan och samtidigt ökar andra ersättningsar som skall betalas enligt planen till samma anställda redovisar företaget nettot av ändringarna. **103**

Redovisning och beräkning: förvaltningstillgångar

Förvaltningstillgångars verkliga värde

- 102 Eventuella förvaltningstillgångars verkliga värde dras av när man fastställer det belopp som redovisas i balansräkningen enligt punkt 54. När det inte finns något marknadspris uppskattas förvaltningstillgångarnas verkliga värde, exempelvis genom diskontering av förväntade framtida kassaflöden med en diskonteringsränta som beaktar både den risk som är förbunden med förvaltningstillgångarna och dessa tillgångars förfallotid eller förväntade avyttringstidpunkt (eller om de inte har någon förfallotid den tid som beräknas förflyta tills förpliktelsen i fråga skall regleras). **104**
- 103 Förvaltningstillgångarna omfattar inte förfallna avgifter från det rapporterade företaget till den självständiga juridiska enheten och inte heller eventuella icke överlåtbara finansiella instrument som företaget har emitterat och som innehålls av enheten. Förvaltningstillgångarna minskas med den juridiska enhetens eventuella skulder som inte är hänförliga till ersättningar till anställda, exempelvis rörelseskulder och andra leverantörsskulder samt skulder som härrör från derivatinstrument. **105**
- 104 I de fall förvaltningstillgångarna inkluderar försäkringsbrev som uppfyller definitionen i punkt 7 av en förvaltningstillgång och som exakt motsvarar storleken på och tidpunkten för vissa eller alla ersättningar som skall betalas enligt planen, bedöms det verkliga värdet av dessa försäkringsbrev vara lika med nuvärdet av den relaterade förpliktelsen enligt beskrivningen i punkt 54 (med förbehåll för den eventuella minskning som krävs om planens rättigheter enligt försäkringsbrev inte är möjliga att helt återvinna). **106**

Ersättningar

- 104A *Endast när det är praktiskt taget säkert att en annan part kommer att ersätta vissa eller alla utgifter som krävs för att reglera en förmånsbestämd förpliktelse skall företaget redovisa sin rätt till ersättning som en separat tillgång. Företaget skall redovisa tillgången till verkligt värde. I alla andra avseenden skall företaget behandla tillgången på samma sätt som förvaltningstillgångar. I resultaträkningen får de kostnader som hänförs till en förmånsbestämd plan rapporteras netto efter avdrag för redovisade ersättningar.* **107**
- 104 B Ibland kan ett företag räkna med att en annan part, såsom en försäkringsgivare, betalar alla eller en del av de utgifter som krävs för att reglera en förmånsbestämd förpliktelse. Försäkringsbrev som uppfyller definitionen i punkt 7 är förvaltningstillgångar. Företaget redovisar dylika försäkringsbrev på samma sätt som alla andra förvaltningstillgångar och punkt 107 tillämpas inte (se punkterna 39-42 och 106). **108**

- 104C Punkt 107 behandlar sådana försäkringsbrev som inte motsvarar definitionen av en förvaltningstillgång i punkt 7. Företaget redovisar sin rätt till ersättning enligt försäkringsbrevet som en separat tillgång och inte som en avdragspost vid fastställandet av den förmånsbestämda skulden enligt punkt 54. I alla andra avseenden behandlar företaget tillgången på samma sätt som förvaltningstillgångar. Speciellt gäller att den förmånsbestämda skuld som redovisas enligt punkt 54 ökas (minskas) i den mån nettot av ackumulerade aktuariella vinster och förluster på den förmånsbestämda förpliktelsen och på den hänförliga ersättningen förblir oredovisade enligt punkterna 94 och 95. Punkt 125 c VII kräver att företaget lämnar en kort beskrivning av kopplingen mellan ersättningen och den relaterade förpliktelsen.

109

Exempel som illustrerar punkterna 107-109

Förpliktelsens nuvärde	1 241
Oredovisade aktuariella vinster	<u>17</u>
Redovisad skuld i balansräkningen	<u>1 258</u>
Rättigheter enligt försäkringsbrev som exakt motsvarar storleken på och tidpunkten för vissa av de ersättningar som betalas enligt planen. Dessa ersättningar har ett nuvärde om 1 092.	<u>1 092</u>
De oredovisade aktuariella vinsterna om 17 är nettot av ackumulerade aktuariella vinster på förpliktelsen och på rättigheterna till ersättning.	

- 104D Om rätten till ersättning uppkommer enligt ett försäkringsbrev som exakt motsvarar storleken på och tidpunkten för vissa eller alla ersättningar som skall betalas enligt en förmånsbestämd plan, bedöms ersättningens verkliga värde vara lika med nuvärdet av den relaterade förpliktelsen (med förbehåll för den eventuella minskning som krävs om ersättningen inte är möjlig att helt återvinna).

110

Avkastning på förvaltningstillgångar

- 105 Den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna påverkar den kostnad som redovisas i resultaträkningen. Skillnaden mellan den förväntade och den verkliga avkastningen på förvaltningstillgångarna utgör en aktuariell vinst eller förlust. Den inkluderas i de aktuariella vinsterna och förlusterna på den förmånsbestämda förpliktelsen vid fastställandet av det nettobelopp som jämförs med gränsvärdena för den "10 %-korridor" som anges i punkt 94.
- 106 Den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna baseras på marknadens förväntningar vid periodens början på avkastning under den relaterade förpliktelsens hela löptid. Vid bestämmandet av den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna beaktas förändringar i det verkliga värdet av de förvaltningstillgångar som innehas under perioden till följd av faktiska avgifter som inbetalas till den juridiska personen och faktiska ersättningar som utbetalas från stiftelsen.

111

112

Exempel som illustrerar punkt 112

Den 1 januari 20X1 var förvaltningstillgångarnas verkliga värde 10 000 och nettot av ackumulerade oredovisade aktuariella vinster var 760. Den 30 juni 20X1 utbetalades ersättningar enligt planen om 1 900 och planen erhöll avgifter om 4 900. Den 31 december 20X1 var förvaltningstillgångarnas verkliga värde 15 000 och nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen 14 792. Aktuariella förluster på förpliktelsen för 20X1 var 60.

Den 1 januari 20X1 gjorde det rapporterade företaget följande uppskattningar, baserade på då aktuella marknadsvärden.

Ränte- och utdelningsintäkter, efter skatt som stiftelsen skall betala (%)	9,25
Realiserade och orealiserade vinster på förvaltningstillgångar (efter skatt) (%)	2,00
Administrationskostnader (%)	<u>-1,00</u>
Förväntad avkastning (%)	<u>10,25</u>

För 20X1 uppgår den förväntade och den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna till följande belopp:

Avkastning på 10 000 under 12 månader till 10,25 % 1 025

*Avkastning på 4 900 – 1 900 = 3 000
under 6 månader till 5 % (motsvarar 10,25 %
årsränta räknat med ränta på ränta var sjätte månad)* 150

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar under 20X1 1 175

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 31 december 20X1 15 000

*Avgår: förvaltningstillgångarnas
verkliga värde den 1 januari 20X1* -10 000

Avgår: erhållna avgifter -4 900

Tillkommer: utbetalda ersättningar 1 900

Faktisk avkastning på förvaltningstillgångarna 2 000

Skillnaden mellan den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna, 1 175, och den faktiska avkastningen, 2 000, utgör en aktuariell vinst om 825. Därför uppgår de ackumulerade oredovisade aktuariella vinsterna till 1 525 (760 plus 825 minus 60). Enligt punkt 92 går korridorrens gräns vid 1 500 (det större av 10 % av 15 000 och 10 % av 14 792). Följande år (20X2) redovisar företaget i resultaträkningen en aktuariell vinst om 25 (1 525 minus 1 500), dividerat med de berörda anställdas förväntade återstående genomsnittliga tjänstgöringstid.

Den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar för 20X2 baseras på marknadens förväntningar den 1 januari 20X2 avseende avkastningen under förpliktelsens hela varaktighet.

- 107 När företaget fastställer den förväntade och den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna minskas avkastningen med de förväntade administrationskostnaderna, förutom sådana kostnader som redan inkluderats i de aktuariella antaganden som använts vid beräkningen av förpliktelsen. **113**

Företagsförvärv

- 108 I samband med företagsförvärv redovisas tillgångar och skulder som härrör från ersättningar efter avslutad anställning i koncernbalansräkningen till nuvärdet av förpliktelsen minus eventuella förvaltningstillgångars verkliga värde. Nuvärdet av förpliktelsen inkluderar följande delar, även om det förvärvade företaget inte ännu hade redovisat dem vid förvärvstidpunkten: **114**
- a) Aktuariella vinster och förluster som uppstod före förvärvstidpunkten (vare sig de föll inom "10 %-korridoren" eller ej).
  - b) Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som härrör från ändringar i eller införande av en plan före förvärvstidpunkten.
  - c) Belopp som det förvärvade företaget, enligt övergångsreglerna i punkt 162 b, inte redovisat.

Reduceringar och regleringar

- 109 *Företaget skall redovisa vinster eller förluster till följd av reduceringar eller regleringar av en förmånsbestämd plan när reduceringen eller regleringen inträffar. Vinster eller förluster till följd av reduceringar eller regleringar skall omfatta:* **115**
- a) Eventuell förändring av nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen.*
  - b) Eventuell förändring av förvaltningstillgångarnas verkliga värde.*
  - c) Eventuella aktuariella vinster och förluster samt kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som enligt punkterna 94 och 98 inte redovisats tidigare.*
- 110 *Innan företaget fastställer effekterna av en reduktion eller reglering skall det omräkna förpliktelsen (och i tillämpliga fall relaterade förvaltningstillgångar) med användning av aktuella aktuariella antaganden (inklusive aktuella marknadsräntor och andra aktuella marknadspriser).* **116**

- 111 En reducereing inträffar när företaget antingen **117**
- a) bevisligen förbinder sig att göra en väsentlig minskning av antalet anställda som omfattas av en plan eller
  - b) ändrar villkoren för en förmånsbestämd plan så att en väsentlig del av framtida tjänster från nuvarande anställda inte längre ger rätt till ersättningar eller endast ger rätt till minskade ersättningar.
- En reducereing kan uppkomma genom en enstaka händelse, såsom att man lägger ner en fabrik, upphör med en verksamhet eller avvecklar eller upphäver en plan. En händelse är tillräckligt väsentlig för att betraktas som en reducereing om redovisningen av vinsten eller förlusten till följd av reducereingen har en väsentlig inverkan på de finansiella rapporterna. Reduceringsar sammanhänger ofta med omstruktureringar. Därför redovisas reducereingen vid samma tidpunkt som omstruktureringen.
- 112 En reglering inträffar när företaget genomför en transaktion som eliminerar alla vidare rättsliga eller informella förpliktelser avseende vissa eller samtliga ersättningar som tillhandahålls enligt en förmånsbestämd plan, exempelvis när en klumpsumma betalas kontant till dem som omfattas av planen, eller på deras vägnar, i utbyte mot deras rätt till vissa ersättningar efter avslutad anställning. **118**
- 113 I vissa fall tecknar företag en försäkring för att finansiera vissa eller alla ersättningar till anställda som hänför sig till tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder. Att teckna en försäkring utgör inte en reglering om företaget även därefter har kvar en rättslig eller informell förpliktelse (se punkt 39) att betala ytterligare belopp om försäkringsgivaren inte betalar de ersättningar till anställda som anges i försäkringsbrevet. Punkterna 107-110 behandlar redovisning och beräkning av ersättningar enligt försäkringsbrev som inte är förvaltningstillgångar. **119**
- 114 En reglering inträffar i förening med en reducereing om en plan avvecklas på sådant sätt att förpliktelsen regleras och planen upphör att existera. Avvecklingen av en plan är dock inte en reducereing eller reglering om planen ersätts med en ny plan som erbjuder i allt väsentligt samma ersättningar. **120**
- 115 När en reducereing endast hänför sig till vissa av de anställda som omfattas av planen, eller när bara en del av en förpliktelse regleras, inkluderar vinsten eller förlusten en proportionell del av tidigare oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och av aktuariella vinster och förluster (och av ingångsbelopp som förblivit oredovisade enligt punkt 162 b). Den proportionella delen fastställs på basis av förpliktelseernas nuvärde före och efter reducereingen eller regleringen, såvida inte något annat beräkningssätt är lämpligare med hänsyn till omständigheterna. Det kan exempelvis vara lämpligt att använda en eventuell vinst från en reducereing eller reglering av en plan till att först eliminera eventuella oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder hänförliga till samma plan. **121**

Exempel som illustrerar punkt 121

Ett företag avvecklar en verksamhetsgren och de anställda inom denna kommer inte att intjäna några fler ersättningar. Detta utgör en reduktion utan någon reglering. Enligt aktuella aktuariella antaganden (inklusive aktuella marknadsräntor och andra aktuella marknadspriser) omedelbart före reduktionen har företaget en förmånsbestämd förpliktelse med ett nuvärde netto om 1 000, förvaltningstillgångar med ett verkligt värde om 820 och ackumulerade oredovisade aktuariella vinster netto om 50. Företaget började tillämpa redovisningsrekommendationen föregående år. Detta ökade nettoskulden med 100, vilket företaget valde att redovisa över fem år (se punkt 162 b). Reduceringen minskar förpliktelsens nuvärde netto med 100 till 900.

Av de tidigare oredovisade aktuariella vinsterna och ingångsbeloppen hänförs sig 10 % (100/1000) till den del av förpliktelsen som eliminerades genom reduktionen. Därför blir reduktionens effekter följande:

	<i>Före reduktionen</i>	<i>Reduktionens vinst</i>	<i>Efter reduktionen</i>
<i>Förpliktelsens nuvärde netto</i>	1 000	-100	900
<i>Förvaltningstillgångarnas verkliga värde</i>	<u>-820</u>	—	<u>-820</u>
	180	-100	80
<i>Oredovisade aktuariella vinster</i>	50	-5	45
<i>Oredovisade ingångsbelopp (100 x 4/5)</i>	<u>-80</u>	<u>8</u>	<u>-72</u>
<i>Nettoskuld i balansräkningen</i>	<u>150</u>	<u>-97</u>	<u>53</u>

Rapportering

Kvittning

- 116 ***Företaget skall kvitta en tillgång som hänförs sig till en plan mot en skuld som hänförs sig till en annan plan endast när företaget***
- 122**
- a) har en laglig rätt att använda ett överskott i en plan till att reglera förpliktelser enligt en annan plan och*
- b) avser att antingen reglera förpliktelserna på nettobasis eller realisera överskottet i en plan och samtidigt reglera sin förpliktelse enligt en annan plan.*
- 117 Kriterierna för kvittning liknar dem som gäller för finansiella instrument enligt RR 27, Finansiella instrument: Upplysningar och klassificering.
- 123**

Specificering i resultaträkningen

- 119 Denna rekommendation anger inte huruvida företaget skall i resultaträkningen särredovisa kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period, räntekostnader och förväntad avkastning på förvaltningstillgångar.

124

Upplysningar

- 120 *Företaget skall lämna följande upplysningar om förmånsbestämda planer:*

125

- a) *Företagets redovisningsprincip för aktuariella vinster och förluster.*
- b) *En allmän beskrivning av den aktuella typen av plan.*
- c) *En specifikation som visar hur de tillgångar och skulder som redovisas i balansräkningen beräknats och som minst omfattar*
  - I) *nuvärdet på balansdagen av förmånsbestämda förpliktelser som är helt ofonderade,*
  - II) *nuvärdet (före avdrag av förvaltningstillgångarnas verkliga värde) på balansdagen av förmånsbestämda förpliktelser som är helt eller delvis fonderade,*
  - III) *det verkliga värdet på balansdagen av eventuella förvaltningstillgångar,*
  - IV) *nettot av aktuariella vinster och förluster som inte redovisas i balansräkningen (se punkt 94),*
  - V) *kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som ännu inte redovisats i balansräkningen (se punkt 98),*
  - VI) *eventuella belopp som inte redovisats som tillgång på grund av begränsningsregeln i punkt 58 b,*
  - VII) *det verkliga värdet på balansdagen av eventuell rättighet till ersättning vilken redovisas som en tillgång enligt punkt 107 (med en kortfattad beskrivning av kopplingen mellan rättigheten till ersättning och den relaterade förpliktelsen) och*
  - VIII) *övriga belopp som redovisas i balansräkningen.*
- d) *De belopp som inkluderats i förvaltningstillgångarnas verkliga värde för*
  - I) *varje kategori av det rapporterade företagets egna finansiella instrument och*
  - II) *tillgångar som används av det rapporterade företaget.*
- e) *En avstämning som visar rörelserna under perioden i den netto-skuld (eller tillgång) som redovisas i balansräkningen.*
- f) *Den totala kostnad som redovisas i resultaträkningen för vardera av följande kategorier, och de poster i resultaträkningen i vilka de är inkluderade:*
  - I) *Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period.*
  - II) *Räntekostnad.*
  - III) *Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar.*

- IV) *Förväntad avkastning på sådan rätt till ersättning som redovisats som en tillgång enligt punkt 107.*
- V) *Aktuariella vinster och förluster.*
- VI) *Kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder.*
- VII) *Effekterna av eventuella reduceringar och regleringar.*
- g) *Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångar och den faktiska avkastningen på eventuell rätt till ersättningar vilken redovisats som en tillgång enligt punkt 107.*
- h) *De viktigaste aktuariella antaganden som använts på balansdagen, inklusive, i förekommande fall,*
  - I) *diskonteringsräntor,*
  - II) *förväntad avkastning på eventuella förvaltningstillgångar för de perioder som de finansiella rapporterna omfattar,*
  - III) *förväntad avkastning på eventuella rättigheter till ersättning vilka redovisas som tillgång enligt punkt 107,*
  - IV) *förväntad löneökningstakt (och förväntad ändring av index eller annan variabel som anges i en plans formella eller informella villkor som bas för framtida ökning av ersättningar),*
  - V) *förändringar av sjukvårdskostnaderna och*
  - VI) *övriga tillämpade väsentliga aktuariella antaganden.*

Ett företag skall lämna upplysning om varje aktuariellt antagande i absoluta termer (exempelvis som en procentsats) och inte endast som skillnaden mellan olika procentsatser eller andra faktorer.

121 Punkt 125 b kräver en allmän beskrivning av den aktuella typen av plan. En sådan beskrivning särskiljer exempelvis planer enligt vilka pensionerna utgår med överenskomna belopp, planer enligt vilka pensionerna baseras på slutlönen och planer för sjukvård efter avslutad anställning. Ytterligare detaljer krävs inte.

126

122 När företaget har mer än en förmånsbestämd plan kan upplysningarna lämnas i form av totalsummor eller separat för varje plan eller i de grupperingar som anses vara mest lämpliga. Det kan vara lämpligt att särskilja grupperingarna genom att använda exempelvis följande kriterier:

127

- a) Planernas geografiska läge, exempelvis genom att skilja inhemska planer från utländska.
- b) Planernas olika risk i de fall denna är väsentligt olika, exempelvis genom att särskilja planer enligt vilka pensionerna utgår med överenskomna belopp, planer enligt vilka pensionerna baseras på slutlönen och planer för sjukvård efter avslutad anställning.

När företaget rapporterar sammanslagen information för en gruppering planer sker detta i form av vägda medeltal eller relativt smala intervall.

123 Punkt 30 kräver tillkommande upplysningar om förmånsbestämda planer som omfattar flera arbetsgivare och som behandlas som om de vore avgiftsbestämda planer.

128

- 124 När så krävs enligt RR 23, Upplysningar om närstående lämnar företaget upplysning om **129**
- a) närståendetransaktioner med planer för ersättningar efter avslutad anställning och
  - b) ersättningar efter avslutad anställning till chefspersoner i nyckelställning.

- 125 När så krävs enligt RR 16, Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar lämnar företaget upplysning om ansvarsförbindelser som härrör från förpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning. **130**

ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

- 126 Övriga långfristiga ersättningar till anställda omfattar exempelvis följande: **131**
- a) Långvarig betald frånvaro, såsom ledighet för dem som varit anställda lång tid eller "sabbatsår".
  - b) Ersättningar i samband med jubileer eller andra ersättningar till dem som varit anställda under lång tid.
  - c) Långfristiga ersättningar vid arbetsoförmåga.
  - d) Vinstandelar och bonus som skall betalas tolv månader eller mer efter utgången av den period under vilken de anställda utförde de relaterade tjänsterna.
  - e) Senarelagd ersättning som betalas tolv månader eller mer efter utgången av den period under vilken den intjänades.

- 127 Beräkningen av övriga långfristiga ersättningar till anställda är vanligtvis inte föremål för samma grad av osäkerhet som beräkningen av ersättningar efter avslutad anställning. Dessutom orsakar införande eller ändring av övriga långfristiga ersättningar till anställda sällan en väsentlig kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder. Av dessa skäl anger denna rekommendation en förenklad redovisningsmetod för övriga långfristiga ersättningar till anställda. Denna metod avviker i följande avseenden från den redovisning som krävs för ersättningar efter avslutad anställning: **132**
- a) Aktuariella vinster och förluster redovisas genast och ingen "korridor" tillämpas.
  - b) Alla kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas omedelbart.

Redovisning och beräkning

- 128 *Det belopp som redovisas som en skuld avseende övriga långfristiga ersättningar till anställda skall vara nettot av* **133**
- a) nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen på balansdagen (se punkt 66)*
  - b) minus det verkliga värdet på balansdagen av eventuella förvaltningstillgångar, med vilka förpliktelserna skall regleras (se punkterna 104-110).*
- När företaget beräknar skulden skall det tillämpa punkterna 49-93, med undantag för punkterna 54 och 63. Företaget skall redovisa och beräkna eventuell rätt till ersättningar enligt punkt 107.*
- 129 *För övriga långfristiga ersättningar till anställda skall företaget redovisa nettot av följande belopp som kostnad eller (till följd av punkt 58) intäkt, utom i den mån någon annan av Redovisningsrådets rekommendationer kräver eller tillåter att beloppen inkluderas i anskaffningsvärdet för tillgångar:* **134**
- a) Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period (se punkterna 65-93).*
  - b) Räntekostnad (se punkt 84).*
  - c) Förväntad avkastning på eventuella förvaltningstillgångar (se punkterna 111-113) och på eventuell rätt till ersättningar (se punkt 107).*
  - d) Aktuariella vinster och förluster, vilka alla omedelbart skall redovisas i sin helhet.*
  - e) Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder, vilka alla omedelbart skall redovisas i sin helhet.*
  - f) Effekten av eventuella reduceringar eller regleringar (se punkterna 115 och 116).*
- 130 *Långfristiga ersättningar vid arbetsförmåga är en form av långfristiga ersättningar till anställda. Om ersättningsnivån beror på tjänstgöringstiden uppstår en förpliktelse när tjänsten utförs. Vid beräkning av förpliktelsen beaktas sannolikheten för att en utbetalning kan bli aktuell samt den tid för vilken betalningen förväntas ske. Om ersättningsnivån är densamma oavsett tjänstetid redovisas den förväntade kostnaden när det inträffar en händelse som orsakar långvarig arbetsförmåga.* **135**

Upplysningar

- 131 *Denna rekommendation kräver inte några specifika upplysningar om andra långfristiga ersättningar till anställda. Upplysningar krävs emellertid enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 4, Redovisning av extraordinära intäkter och kostnader samt upplysningar för jämförelseändamål, om de kostnader som är en följd av ersättningarna är av sådan storlek, karaktär och omfattning att upplysningar om dem är av betydelse för att förklara företagets resultat för perioden. När så krävs enligt RR 23, Upplysningar om närstående lämnar företaget upplysning om andra långfristiga ersättningar till chefspersoner i nyckelställning.* **136**

ERSÄTTNINGAR VID UPPSÄGNING

- 132 Denna rekommendation behandlar ersättningar vid uppsägning skilt från andra ersättningar till anställda, eftersom den händelse som ger upphov till en förpliktelse är uppsägningen snarare än den anställdes tjänstgöring. **137**
- Redovisning**
- 133 *Ett företag skall redovisa ersättningar vid uppsägning som en skuld och en kostnad endast när företaget bevisligen är förpliktigt att antingen* **138**
- a) *avsluta en anställds eller en grupp av anställdas anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande eller*
  - b) *lämna ersättningar på grund av ett erbjudande som givits för att uppmuntra frivillig avgång.*
- 134 *Ett företag är bevisligen förpliktigt att säga upp anställda endast när företaget har en detaljerad formell plan för uppsägningen och inte har någon realistisk möjlighet att annullera planen. Den detaljerade planen bör som ett minimum innehålla:* **139**
- a) *Arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal anställda vars tjänstgöring skall upphöra.*
  - b) *Ersättningarna för varje personalkategori eller befattning.*
  - c) *Tiden för planens genomförande. Genomförandet skall inledas så snart som möjligt och tiden för att slutföra genomförandet skall vara sådan att väsentliga ändringar i planen inte är sannolika.*
- 135 Ett företag kan genom lagstiftning, genom en kontraktsenlig eller annan överenskommelse med anställda eller deras företrädare eller genom en informell förpliktelse baserad på affärspraxis, sedvänja eller en önskan att agera rättvist vara förpliktigt att betala (eller tillhandahålla andra ersättningar till) anställda när det gör uppsägningar. Sådana betalningar utgör ersättningar vid uppsägning. Ersättningar vid uppsägning utgörs normalt av utbetalningar av klumpsummor men innefattar ibland även
- a) *ökning av pensioner eller andra ersättningar efter avslutad anställning, antingen indirekt genom en pensionsstiftelse eller direkt och*
  - b) *lön under en specificerad uppsägningstid om den anställda inte utför några fortsatta tjänster som ger företaget ekonomiska fördelar.* **140**

- 136 Vissa ersättningar till anställda skall betalas ut oavsett skälet till att den anställda lämnar företaget. Att betalning av sådana ersättningar kommer att ske är säkert (med förbehåll för eventuella villkor för oantastbarhet eller krav på minsta tjänstgöringstid) men tiden för betalningen är osäker. Även om sådana ersättningar i vissa länder betecknas som avgångsvederlag eller avgångsgratifikationer utgör de ersättningar efter avslutad anställning snarare än ersättningar vid uppsägning och företaget redovisar dem som ersättningar efter avslutad anställning. Vissa företag tillhandahåller en lägre ersättningsnivå vid frivillig avgång på den anställdes begäran (i allt väsentligt en ersättning efter avslutad anställning) än vid uppsägning från företagets sida. Den tillkommande ersättning som betalas vid uppsägning från företagets sida är en ersättning vid uppsägning. **141**
- 137 Ersättningar vid uppsägning ger inte företaget några framtida ekonomiska fördelar och redovisas omedelbart som kostnad. **142**
- 138 I de fall företaget redovisar ersättningar vid uppsägning kan det också behöva redovisa en reducering av ersättningar efter avslutad anställning eller andra ersättningar till anställda (se punkt 115). **143**

Beräkning

- 139 *När ersättningar vid uppsägning förfaller till betalning mer än tolv månader efter balansdagen skall de diskonteras med den räntesats som anges i punkt 80.* **144**
- 140 *Vid ett erbjudande som görs för att uppmuntra frivillig avgång skall beräkningen av ersättningarna vid uppsägning baseras på det antal anställda som förväntas acceptera erbjudandet.* **145**

Upplysningar

- 141 I de fall det föreligger osäkerhet beträffande det antal anställda som kommer att acceptera ett erbjudande om ersättningar vid uppsägning föreligger det en ansvarsförbindelse. Som krävs i RR 16, Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar lämnar företaget upplysning om ansvarsförbindelsen såvida inte sannolikheten för en utbetalning är ytterst liten. **146**
- 142 Redovisningsrådets rekommendation RR 4, Redovisning av extraordinära intäkter och kostnader samt upplysningar för jämförelseändamål kräver att upplysning lämnas om resultateffekten av händelser och transaktioner som är viktiga att uppmärksamma när periodens resultat jämförs med resultaten för andra perioder och företag. Detta krav kan leda till upplysningsskyldighet för kostnader till följd av ersättningar vid uppsägning. **147**
- 143 I de fall så krävs i RR 23, Upplysningar om närstående lämnar företaget upplysning om ersättningar vid uppsägning till chefspersoner i nyckelställning. **148**

AKTIERELATERADE ERSÄTTNINGAR

- 144 Aktierelaterade ersättningar omfattar ersättningar såsom **149**
- a) aktier, aktieoptioner och andra egetkapitalinstrument som emitterats till anställda under det verkliga värde till vilket dessa värdepapper skulle emitterats till tredje man och
  - b) kontanta betalningar vars storlek kommer att bero på det framtida marknadspriset på det rapporterade företagets aktier.

Redovisning och beräkning

- 145 Denna rekommendation anger inga krav beträffande redovisningen och beräkningen av aktierelaterade ersättningar. **150**

Upplysningar

- 146 De upplysningar som anges nedan är avsedda att göra det möjligt för användarna av de finansiella rapporterna att bedöma vilken inverkan aktierelaterade ersättningar har på företagets finansiella ställning, resultat och kassaflöde. Aktierelaterade ersättningar kan påverka **151**

- a) företagets finansiella ställning genom att göra att företaget måste emittera egetkapitalinstrument eller konvertera finansiella instrument, exempelvis när anställda (eller planer som förvaltar anställdas ersättningar) innehar aktieoptioner eller delvis har uppfyllt de villkor för oantastbarhet som gör det möjligt för dem att i framtiden förvärva aktieoptioner och
- b) företagets resultat och kassaflöde genom att minska omfattningen av de kontanta och andra ersättningar som företaget lämnar till de anställda i utbyte mot deras tjänster.

- 147 *Företaget skall lämna upplysning om följande:* **152**
- a) *Karaktären av och villkoren för aktierelaterade planer (inklusive eventuella villkor för oantastbarhet).*
  - b) *Företagets redovisningsprincip för aktierelaterade planer.*
  - c) *De belopp avseende aktierelaterade planer som redovisats i resultaträkningen och balansräkningen.*
  - d) *Antal och villkor (inklusive, i förekommande fall, utdelning och rösträttsandel, konverteringsrätt, lösendag, lösenpris och förfalldag) beträffande företagets egna egetkapitalinstrument som innehas av aktierelaterade planer (och, när det gäller aktieoptioner, av anställda) i början och slutet av perioden. Företaget skall ange i hur hög grad de anställdas rätt till dessa instrument är oantastbar i början och slutet av perioden.*

- e) *Antal och villkor (inkluderande, i förekommande fall, utdelning och rösträtt, konverteringsrätt, lösendag, lösenpris och förfallodag) beträffande egetkapitalinstrument som emitterats av företaget till aktierelaterade planer eller till anställda (eller som beträffande företagens egna egetkapitalinstrument tilldelats anställda från aktierelaterade planer) under perioden samt det verkliga värdet av eventuella vederlag som företaget erhållit under perioden från dylika planer eller från de anställda.*
- f) *Antal, lösendag och lösenpriser för aktieoptioner som lösts under perioden enligt aktierelaterade planer.*
- g) *Antal aktieoptioner vilka innehades av aktierelaterade planer eller av anställda enligt sådana planer och som förfallit under perioden.*
- h) *Belopp och huvudsakliga villkor för eventuella lån eller garantier som beviljats av det rapporterade företaget till aktierelaterade planer eller på dessa planers vägnar.*
- 148 *Företaget skall också lämna upplysning om följande:*
- a) *Det verkliga värdet i början och slutet av perioden av de av företagens egna egetkapitalinstrument (förutom aktieoptioner) som innehas av aktierelaterade planer.*
- b) *Det verkliga värdet vid emissionstidpunkten av företagens egna egetkapitalinstrument (förutom aktieoptioner) som under perioden emitterats av företaget till aktierelaterade planer eller till anställda, eller av dylika planer till anställda.*
- Om det inte är genomförbart att fastställa det verkliga värdet på egetkapitalinstrumenten (förutom aktieoptioner) skall upplysning lämnas om detta förhållande.*
- 149 När företaget har mer än en aktierelaterad plan kan informationen lämnas genom upplysningar om alla planer sammantagna, genom separata upplysningar om varje plan eller genom upplysningar om sådana grupperingar av planer som anses vara mest lämpliga för bedömning av dels företagens förpliktelse att emittera egetkapitalinstrument enligt sådana planer, dels förändringarna av dessa förpliktelser under den aktuella perioden. Sådana grupperingar kan exempelvis skilja mellan arbetsplats och tjänstetid beträffande berörda grupper av anställda. När företaget lämnar sammanslagen information för en grupp planer sker detta i form av vägda medeltal eller relativt smala intervall.
- 150 När företaget har emitterat aktieoptioner till anställda, eller till planer som förvaltar anställdas ersättningar, kan företaget lämna upplysning om totalsumman eller om de grupperingar som anses vara mest lämpliga för bedömning av det antal aktier som kan komma att emitteras och tidpunkten för emissionen samt de likvida medel som kan komma att erhållas till följd av emissionen. Exempelvis kan det vara lämpligt att skilja mellan optioner där lösenpriset överstiger det aktuella marknadspriset och optioner där det aktuella marknadspriset överstiger lösenpriset. Dessutom kan det vara lämpligt att indela upplysningarna i grupper som inte omfattar optioner med en stor variation beträffande lösenpriser eller lösentidpunkter.

153

154

155

- 151 De upplysningar som krävs i punkterna 152 och 153 är avsedda att uppfylla kraven i denna rekommendation. Tillkommande upplysningar kan krävas för att uppfylla kraven i RR 23, Upplysningar om närstående om företaget
- lämnar aktierelaterade ersättningar till chefspersoner i nyckelställning,
  - lämnar aktierelaterade ersättningar i form av finansiella instrument som emitterats av företagets moderföretag eller
  - gör närståendetransaktioner med aktierelaterade planer.
- 152 Eftersom rekommendationen inte ställer några särskilda krav på redovisning och beräkning beträffande aktierelaterade planer är information om det verkliga värdet på de av det rapporterade företagets finansiella instrument som används i sådana planer till nytta för användarna av de finansiella rapporterna. Eftersom det emellertid inte finns någon samstämmighet om det lämpliga sättet att fastställa aktieoptioners verkliga värde kräver inte denna rekommendation att dylik information skall lämnas.

156

157

TILLKOMMANDE UPPLYSNINGAR ENLIGT ÅRSREDOVISNINGSLAGEN

Utöver de upplysningar som krävs enligt punkterna 23, 46-47, 125-130, 136, 146-148 och 151-157 och RR 23, Upplysningar om närstående skall företaget enligt ÅRL för varje räkenskapsår lämna följande upplysningar:

- Summa löner och andra ersättningar.*
- Sociala kostnader, med särskild uppgift om pensionskostnader.*
- Det sammanlagda beloppet av räkenskapsårets löner och andra ersättningar för var och en av följande grupper:*
  - Styrelseledamöter, verkställande direktören och motsvarande befattningshavare samt tidigare styrelseledamöter och tidigare verkställande direktör.*
  - Anställda som inte omfattas av avsnitt I.*

Tantiem och därmed jämställd ersättning till styrelseledamöter, verkställande direktören och motsvarande befattningshavare samt till tidigare styrelseledamöter och tidigare verkställande direktör skall anges särskilt.

Har företaget anställda i flera länder, skall uppgifter som anges i avsnitten I och II samt uppgift om tantiem och jämställda ersättningar till styrelseledamöter, verkställande direktören och motsvarande befattningshavare samt till tidigare styrelseledamöter och tidigare verkställande direktör lämnas särskilt för varje land.

- Uppgift om det sammanlagda beloppet av kostnader och förpliktelser som avser pensioner eller liknande förmåner till styrelseledamöter, verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare samt till tidigare styrelseledamöter och tidigare verkställande direktör.*

158

- e) *Om företaget träffat avtal om avgångsvederlag eller liknande förmåner till styrelseledamöter, verkställande direktören eller andra personer i företagets ledning, skall uppgift lämnas om avtalen och om de väsentliga villkoren i avtalen.*

REDOVISNING AV FÖRMÅNSBESTÄMDA PENSIONSPLANER I JURIDISK PERSON

Tryggandelagen och föreskrifter från Finansinspektionen innehåller regler som leder till en annan redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än den som anges i denna rekommendation. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. I de fall tryggandelagen och föreskrifterna tillämpas sker detta endast i juridisk person. Upplysningar lämnas enligt tillämpliga delar av reglerna i RR 29.

159

ÖVERGÅNGSREGLER

- 153 Detta avsnitt innehåller övergångsregler för förmånsbestämda planer. För övriga ersättningar till anställda tillämpas Redovisningsrådets rekommendation RR 5, Redovisning av byte av redovisningsprincip.

160

- 154 *När företaget börjar tillämpa denna rekommendation skall det fastställa sin ingångsskuld för förmånsbestämda planer vid denna tidpunkt som*

161

- a) *nuvärdet av förpliktelsen (se punkt 66) vid den tidpunkt då rekommendationen börjar tillämpas,*
b) *med avdrag för det verkliga värdet, vid den tidpunkt då rekommendationen börjar tillämpas, av de eventuella förvaltningstillgångar med vilka förpliktelserna skall regleras (se punkterna 104-106) samt*
c) *med avdrag för eventuella kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som enligt punkt 98 skall redovisas under senare perioder.*

- 155 *Om ingångsskulden är större än den skuld som företaget skulle ha redovisat vid samma tidpunkt enligt dess tidigare redovisningsprincip skall företaget göra ett oåterkalleligt val mellan att redovisa denna ökning som en del av dess förmånsbestämda skuld enligt punkt 54*

162

- a) *enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 5 eller*
b) *som en kostnad linjärt fördelad över maximalt fem år räknat från den tidpunkt då rekommendationen börjar tillämpas. Om företaget väljer alternativ b skall det*
I) *tillämpa den begränsning som beskrivs i punkt 58 b avseende beräkningen av den eventuella tillgång som skall redovisas i balansräkningen,*
II) *per varje balansdag lämna upplysning om: 1. det belopp av ökningen som fortfarande inte har redovisats och 2. det belopp som redovisats under den aktuella perioden,*

III) begränsa redovisningen av efterföljande aktuariella vinster (men inte negativa kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder) på följande sätt. Om en aktuariell vinst skall redovisas enligt punkterna 94 och 95 skall företaget redovisa denna vinst endast i den mån nettot av de ackumulerade oredovisade aktuariella vinsterna (före redovisningen av den nämnda aktuariella vinsten) överstiger den oredovisade delen av ingångsskulden och

IV) inkludera den relaterade delen av den oredovisade ingångsskulden vid fastställandet av eventuella efterföljande vinster eller förluster från regleringar eller reduceringar.

Om ingångsskulden är mindre än den skuld som företaget skulle ha redovisat vid samma tidpunkt enligt dess tidigare redovisningsprincip skall företaget redovisa denna minskning enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 5.

- 156 När rekommendationen börjar tillämpas inkluderas i effekten av ändringen av redovisningsprincipen alla aktuariella vinster och förluster som uppstått under tidigare perioder även om de faller innanför den "10 %-korridor" som anges i punkt 94.

Exempel som illustrerar punkterna 161-163

Den 31 december 2003 inkluderar ett företags balansräkning en pensionsskuld om 100. Företaget börjar tillämpa denna redovisningsrekommendation från och med den 1 januari 2004. Förpliktelsens nuvärde enligt rekommendationen är då 1 300 och förvaltningstillgångarnas verkliga värde 1 000. Den 1 januari 1998 förbättrade företaget pensionerna (kostnad för antastbara ersättningar: 160, återstående genomsnittlig tid vid denna tidpunkt tills ersättningarna är oantastbara: 10 år).

Effekten av bytet av redovisningsprincip visas nedan.

Förpliktelsens nuvärde	1 300
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-1 000
Avgår: kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som skall redovisas under senare perioder (160 x 4/10)	<u>-64</u>
Ingångsskuld	236
Skuld som redan redovisats	<u>100</u>
Skuldökning	<u>136</u>
	<i>forts</i>

forts

Företaget kan välja mellan att redovisa skuldökningen om 136 omedelbart eller att fördela den över maximalt fem år. Valet är oåterkalleligt.

Den 31 december 2004 uppgår förpliktelsens nuvärde enligt denna redovisningsrekommendation till 1 400 och förvaltningstillgångarnas verkliga värde till 1 050. Nettobeloppet av ackumulerade oredovisade aktuariella vinster sedan rekommendationen började tillämpas är 120. Den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen är åtta år. Företaget har beslutat att tillämpa det alternativ i punkt 95 som innebär omedelbar redovisning av alla aktuariella vinster och förluster.

Nedan visas effekten av begränsningsregeln i punkt 162 b II.

Nettot av ackumulerade oredovisade aktuariella vinster	120
Oredovisad del av ingångsskulden ($136 \times 4/5$)	<u>109</u>
Maximal vinst som kan redovisas (punkt 162 b III)	<u>11</u>

IKRAFTTRÄDANDE

- 157 *Denna rekommendation skall tillämpas vid utformningen av finansiella rapporter som avser perioder som påbörjas fr.o.m. den 1 januari 2004. Tidigare tillämpning uppmuntras.*

164

ÖVERENSSTÄMMELSE MED IAS

- 158 Denna rekommendation överensstämmer med IAS 19, (revised 2000), Employee Benefits, med följande undantag:
- Rekommendationen innehåller särskilda regler för redovisningen av förmånsbestämda pensionsplaner i juridisk person (se punkt 159).
  - I rekommendationen inkluderas årsredovisningslagens upplysningskrav.
  - Rekommendationen träder i kraft den 1 januari 2004. IAS 19 (revised 2000) trädde i kraft den 1 januari 2001.

165

BILAGA I   EXEMPEL PÅ BERÄKNINGAR

Bilagan tjänar endast som en illustration till rekommendationen och utgör inte en del av denna. Syftet med bilagan är att visa tillämpningen av rekommendationen för att hjälpa till att klargöra dess innebörd. Utdrag ur resultat- och balansräkningar visas för att illustrera effekterna av de transaktioner som beskrivs nedan. Dessa utdrag överensstämmer inte nödvändigtvis med alla krav på upplysningar i Redovisningsrådets övriga rekommendationer och i årsredovisningslagen.

Förutsättningar

Exemplet avser en fonderad förmånsbestämd plan. För att förenkla ränteberäkningarna antas att alla transaktioner sker vid slutet av respektive år. Både förpliktelsens nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde var 1 000 den 1 januari 20X1. Ackumulerade oredovisade aktuariella vinster netto var då 140.

	20X1	20X2	20X3
Diskonteringsränta vid årets början	10,0 %	9,0 %	8,0 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna vid årets början	12,0 %	11,1 %	10,3 %
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	130	140	150
Utbetalda ersättningar	150	180	190
Inbetalda avgifter	90	100	110
Förpliktelsens nuvärde den 31 december	1 141	1 197	1 295
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 31 december	1 092	1 109	1 093
Anställdas förväntade återstående genomsnittliga tjänstgöringstid (år)	10	10	10

År 20X2 ändrades planen så att den ger tillkommande ersättningar från och med den 1 januari 20X2. Nuvärdet den 1 januari 20X2 av tillkommande ersättningar för anställdas tjänstgöring före den 1 januari 20X2 är 50 för oantastbara ersättningar och 30 för antastbara ersättningar. Per den 1 januari 20X2 uppskattade företaget den genomsnittliga tiden tills de antastbara ersättningarna blir oantastbara till tre år. Den kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder som uppstått på grund av tillkommande antastbara ersättningar fördelas därför linjärt över tre år. Den kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder som uppstått på grund av tillkommande oantastbara ersättningar redovisas omedelbart (punkt 98). Företaget har infört en princip som innebär att aktuariella vinster och förluster redovisas enligt minimikraven i punkt 95 i rekommendationen.

Förändringar av förpliktelsens nuvärde och av förvaltningstillgångarnas verkliga värde

Första steget består i att summera förändringarna av förpliktelsens nuvärde och av förvaltningstillgångarnas verkliga värde och använda dessa värden för att fastställa den aktuariatiska vinsten eller förlusten för perioden. Förändringarna har varit följande:

<u>Beräkning av aktuariatisk</u> <u>vinst / förlust på förpliktelsen</u>	20X1	20X2	20X3
Förpliktelsens nuvärde den 1 januari	1 000	1 141	1 197
Räntekostnad	100	103	96
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	130	140	150
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-	30	-
- antastbara ersättningar	-	50	-
- oantastbara ersättningar			
Utbetalda ersättningar	-150	-180	-190
Aktuariell vinst (minus) eller förlust (plus) på förpliktelsen (saldopost)	61	-87	42
Förpliktelsens nuvärde den 31 december	<u>1 141</u>	<u>1 197</u>	<u>1 295</u>
<u>Beräkning av aktuariatisk</u> <u>vinst / förlust på förvaltningstillgångarna</u>			
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 1 januari	1 000	1 092	1 109
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna	120	121	114
Avgifter	90	100	110
Utbetalda ersättningar	-150	-180	-190
Aktuariell vinst (plus) eller förlust (minus) på förvaltningstillgångarna (saldopost)	32	-24	-50
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 31 december	<u>1 092</u>	<u>1 109</u>	<u>1 093</u>

"Korridorens" gränsvärden

Nästa steg är att fastställa gränsvärdena för "korridoren" och sedan jämföra dessa med de ackumulerade oredovisade aktuariella vinsterna och förlusterna för att fastställa den aktuariella vinst eller förlust netto som skall redovisas följande period. Enligt punkt 94 i rekommendationen fastställs "korridorens" gränsvärden till det största av följande belopp:

- 10 % av förpliktelsens nuvärde före avdrag av förvaltningstillgångar.
- 10 % av eventuella förvaltningstillgångars verkliga värde.

Dessa gränsvärden och de redovisade och oredovisade aktuariella vinsterna och förlusterna är följande:

	20X1	20X2	20X3
Akkumulerade oredovisade aktuariella vinster (plus) eller förluster (minus) netto den 1 januari (a)	140	107	170
"Korridorens" gränsvärden den 1 januari (b)	100	114	120
Överskott (A)	40	-	50
Förväntad genomsnittlig återstående tjänstgöringstid (år) (B)	10	10	10
Aktuariell vinst (plus) eller förlust (minus) att redovisa (A dividerat med B)	4	-	5
Oredovisade aktuariella vinster (plus) eller förluster (minus) den 1 januari	140	107	170
Aktuariell vinst (plus) eller förlust (minus) för året på förpliktelsen	-61	87	-42
Aktuariell vinst (plus) eller förlust (minus) för året på förvaltningstillgångarna	32	-24	-50
Delsumma	111	170	78
Redovisad aktuariell vinst (minus) eller förlust (plus), se ovan	-4	-	-5
Oredovisade aktuariella vinster (plus) eller förluster (minus) den 31 december	107	170	73

- 20X1: enligt förutsättningarna. 20X2 och 20X3: enligt sista raden i efterföljande tabell (för närmast föregående år).
- 20X1: 10 % av förpliktelsens nuvärde eller förvaltningstillgångarnas verkliga värde (eftersom de är lika stora) den 1 januari 20X1. 20X2: 10 % av förpliktelsens nuvärde den 31 december 20X1. 20X3: 10 % av förpliktelsens nuvärde den 31 december 20X2.

Belopp som redovisas i balans- och resultaträkningarna och tillhörande specifikationer

Det sista steget är att fastställa de belopp som skall redovisas i balans- och resultaträkningarna samt i de tillhörande specifikationer som skall lämnas enligt punkterna 125 c, e, f och g i rekommendationen. Dessa belopp är följande:

Skuld	20X1	20X2	20X3
Förpliktelsens nuvärde	1 141	1 197	1 295
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-1 092	-1 109	-1 093
	49	88	202
Oredovisade aktuariella vinster (plus) eller förluster (minus)	107	170	73
Oredovisad kostnad avseende tjänstgöring under tidigare år – antastbara ersättningar (20X2: 30 – 10 = 20. 20X3: 30 – 2 x 10 = 10.)	-	-20	-10
Skuld som redovisas i balansräkningen	156	238	265
Kostnad			
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	130	140	150
Räntekostnad	100	103	96
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-120	-121	-114
Aktuariell vinst (minus) eller förlust (plus) netto som redovisas under året	-4	-	-5
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år			
– antastbara ersättningar	-	10	10
– oantastbara ersättningar	-	50	-
Kostnad som redovisas i resultaträkningen	106	182	137

Avstämning av förändringen av den nettoskuld som redovisas i balansräkningen (punkt 125 e i rekommendationen):

Ingående nettoskuld	140	156	238
Kostnad enligt ovan	106	182	137
Betalda avgifter	-90	-100	-110
Utgående nettoskuld	156	238	265

Faktisk avkastning på förvaltningstillgångar (punkt 125 g i rekommendationen):

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	120	121	114
Aktuariell vinst (plus) eller förlust (minus) på förvaltningstillgångar	32	-24	-50
Faktisk avkastning på förvaltningstillgångar	152	97	64

BILAGA 2

EXEMPEL PÅ UPPLYSNINGAR

Bilagan tjänar endast som en illustration till rekommendationen och utgör inte en del av denna. Syftet med bilagan är att visa tillämpningen av rekommendationen för att hjälpa till att klargöra dess innebörd. De utdrag ur noter till de finansiella rapporterna som presenteras nedan visar hur de upplysningar som krävs kan sammanställas för en stor multinationell koncern som lämnar ett antal olika ersättningar till anställda. Dessa utdrag överensstämmer inte nödvändigtvis med alla krav på upplysningar i Redovisningsrådets övriga rekommendationer och i årsredovisningslagen. I synnerhet illustrerar de inte följande:

- a) Upplysningar om företagets redovisningsprinciper för ersättningar till anställda (se RR 22, Utformning av finansiella rapporter). Enligt punkt 125 a skall upplysningarna innefatta företagets princip för redovisningen av aktuariella vinster och förluster.
- b) Upplysningar om ersättningar till företagsledare och chefspersoner i nyckelställning.

Förpliktelser avseende ersättningar till anställda

	Förmånsbestämda pensionsplaner		Ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning	
	20X2	20X1	20X2	20X1
Nuvärdet av fonderade förpliktelser	12 310	11 772	2 819	2 721
Förvaltnings- tillgångarnas verkliga värde	-11 982	-11 188	-2 480	-2 415
	328	584	339	306
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	6 459	6 123	5 160	5 094
Oredovisade aktuariella vinster (plus) och förluster (minus)	-97	-17	31	72
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-450	-650	-	-
Nettoskuld i balansräkningen	6 240	6 040	5 530	5 472

	Förmånsbestämda pensionsplaner		Ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning	
	20X2	20X1	20X2	20X1
Belopp som redovisas i balansräkningen				
– skulder	6 451	6 278	5 530	5 472
– tillgångar	-211	-238	-	-
Nettoskuld i balansräkningen	6 240	6 040	5 530	5 472

Pensionsplanens förvaltningstillgångar innefattar stamaktier som emitterats av (det rapporterade företags namn) med ett verkligt värde om 317 (20X1: 281). Förvaltningstillgångarna inkluderar också tillgångar som disponeras av (det rapporterade företags namn) med ett verkligt värde om 200 (20X1: 185).

	Förmånsbestämda pensionsplaner		Ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning	
	20X2	20X1	20X2	20X1
<u>Belopp som redovisas i resultaträkningen eller i noterna</u>				
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	1 679	1 554	471	411
Ränta på förpliktelsen	1 890	1 650	819	705
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-1 392	-1 188	-291	-266
Aktuariella förluster (plus) och vinster (minus) netto som redovisas för året	90	-187	-	-
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	200	200	-	-
Förluster (plus) eller vinster (minus) på reduceringar och regleringar	221	-47	-	-
Summa	2 688	1 982	999	850
Faktisk avkastning på förvaltningstillgångar	1 232	1 205	275	254

	Förmånsbestämda pensionsplaner		Ersättningar för sjukvård efter avslutad anställning	
	20X2	20X1	20X2	20X1
<u>Specifikation av förändringarna i den nettoskuld som redovisas i balansräkningen</u>				
Nettoskuld vid årets början	6 040	5 505	5 472	5 439
Nettokostnad redovisad i resultaträkningen	2 688	1 982	999	850
Avgifter	-2 261	-1 988	-941	-817
Valutakursdifferenser på utländska planer	-227	221	-	-
Skulder övertagna genom företagsförvärv	-	320	-	-
Nettoskuld vid årets slut	6 240	6 040	5 530	5 472

	20X2	20X1
<u>Viktigare aktuariella antaganden på balansdagen (uttryckta som vägda genomsnitt)</u>		
Diskonteringsränta den 31 december	10,0 %	9,1 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar den 31 december	12,0 %	10,9 %
Framtida årliga löneökningar	5 %	4 %
Framtida årliga pensionsökningar	3 %	2 %
Andel anställda som utnyttjar sin rätt till förtidspensionering	30 %	30 %
Årlig ökning av sjukvårdskostnaderna	8 %	8 %
Framtida förändring av de maximala statliga hälsovårdsersättningarna	3 %	2 %

Koncernen deltar också i en branschomfattande, förmånsbestämd plan, vilken betalar pensioner i relation till slutlönen och finansieras som ett fördelningssystem med fortlöpande betalningar. Det är inte genomförbart att fastställa nuvärdet av koncernens förpliktelse eller de relaterade kostnaderna avseende tjänstgöring under innevarande år, eftersom planen beräknar sina förpliktelser på ett sätt som väsentligt avviker från det sätt som används i (det rapporterade företags namn) finansiella rapporter. (Beskrivning av beräkningssättet.) Enligt detta beräkningssätt redovisar planen per den 30 juni 20X0 en ofonderad skuld om 27 525. Denna ofonderade skuld kommer att leda till framtida betalningar från de deltagande arbetsgivarna. Planen har ungefär 75 000 medlemmar, av vilka ungefär 5 000 är nuvarande eller tidigare anställda hos (det

rapporterande företags namn) eller dessas anhöriga. Den kostnad som redovisas i resultaträkningen, vilken är lika med de avgifter som skall erläggas för året och inte inkluderas i ovannämnda belopp, uppgår till 230 (20X1: 215). Koncernens framtida avgifter kan komma att öka betydligt om andra företag lämnar planen.

Aktierelaterade ersättningar

Aktieoptionsplan

Koncernen erbjuder oantastbara aktieoptioner, utan betalning, till företagsledare och andra högre chefer med mer än tre års tjänstgöring.

Förändring av antalet aktieoptioner som innehas av anställda

	20X2	20X1
Utestående den 1 januari	10 634	10 149
Emitterade	2 001	1 819
Inlösta	-957	-891
Förfallna	-481	-443
Utestående den 31 december	<u>11 197</u>	<u>10 634</u>

Upplysningar om tilldelade aktieoptioner under perioden

Förfalldag	1 januari 20X7	1 januari 20X6
Lösenpris per aktie	12,17 - 12,27	10,05 - 10,22
Sammanlagda inbetalningar om aktierna emitteras (tusental)	24	20

Belopp som redovisas i balansräkningen och resultaträkningen (samt redovisningsprincip) *Visas inte i detta exempel, eftersom rekommendationen inte föreskriver hur redovisningen skall ske.*

Upplysningar om inlösta
aktieoptioner under perioden

Förfallotidpunkt	1 januari 20X2	1 januari 20X1
Lösenpris per aktie	7,45 - 7,49	7,37 - 7,48
Sammanlagda emissionsinbetalningar (tusental)	7	7

Villkor för de optioner
som är utestående den 31 december

		20X2	20X1
<i>Förfallotidpunkt</i>	<i>Lösenpris</i>	<i>Antal</i>	<i>Antal</i>
1 januari 20X2	7,43 - 7,51	-	1 438
1 januari 20X3	7,57 - 7,65	1 952	1 952
1 januari 20X4	7,89 - 8,01	2 118	2 118
1 januari 20X5	9,09 - 9,12	3 307	3 307
1 januari 20X6	10,05 - 10,22	1 819	1 819
1 januari 20X7	12,17 - 12,27	<u>2 001</u>	<u>-</u>
		<u>11 197</u>	<u>10 634</u>

Aktieplan för anställda

Företaget har en aktieplan för chefstjänstemän med mer än tre års tjänstgöring. Företaget beviljar denna plan räntefria lån utan säkerhet och utan fasta återbetalningsvillkor, vilket gör det möjligt för planen att förvärva stamaktier i företaget. Aktierna ger rätt till full utdelning och full röst rätt. Planen fördelar sedan aktierna till anställda som uppfyller vissa prestationskriterier. De anställda behöver inte bidra till inköpspriset för aktierna. Förändringarna av de aktier planen innehar visas nedan:

	20X2	20X1
Aktier utestående den 1 januari	125	100
Emitterade till planen till ett pris av 60 (20X1: 52) per aktie	42	37
Tilldelade till anställda	<u>-18</u>	<u>-12</u>
Aktier utestående den 31 december	<u>149</u>	<u>125</u>

Verkligt värde av innehavda aktier den 31 december	<u>781</u>	<u>607</u>
Utestående lån den 31 december	<u>590</u>	<u>530</u>
Verkligt värde, vid emissionen, av aktier som emitterats under året	<u>166</u>	<u>137</u>
Verkligt värde av aktier som tilldelats anställda under året	<u>57</u>	<u>41</u>

Belopp som redovisas i balansräkningen och resultaträkningen (samt redovisningsprincip). *Visas inte i detta exempel, eftersom rekommendationen inte föreskriver hur redovisningen skall ske.*

Kommentar

Exemplet ovan innehåller utlåning från företaget för att låntagaren skall förvärva aktier i företaget. I Sverige är detta inte möjligt till följd av aktiebolagslagens låneförbud.

BILAGA 3

FÖRKLARING AV TILLÄMPNINGEN AV PUNKT 59

Frågeställningen

Punkt 58 i RR 29 innehåller ett tak för det belopp som kan redovisas i balansräkningen som tillgång i förmånsbestämda pensionsplaner.

58. Det belopp som fastställs enligt punkt 54 kan vara negativt (en tillgång). Företaget skall värdera denna tillgång till det lägsta av följande belopp:

- a) *Det belopp som fastställs enligt punkt 54.* [Dvs. överskottet/underskottet i planen plus (minus) oredovisade förluster (vinster).]
- b) *Summan av*
  - I) *oredovisade ackumulerade aktuariella vinster och förluster netto och kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder (se punkterna 94, 95 och 98) och*
  - II) *nuvärdet av tillgängliga ekonomiska fördelar i form av återbetalningar från planen eller i form av minskningar av framtida avgifter till planen. Nuvärdet av dessa ekonomiska fördelar skall fastställas genom användning av den diskonteringsränta som anges i punkt 80.*

Utan punkt 59 (se nedan) skulle punkt 58 b I ibland få till följd att uppskjuten redovisning av en aktuariell *förlust* (vinst) vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 ledde till att en (vinst) redovisades i resultaträkningen.

Följande exempel illustrerar inverkan av att tillämpa punkt 58 utan punkt 59. I exemplet antas att företagets redovisningsprincip är att aktuariella vinster och förluster inom "korridoren" inte redovisas och att aktuariella vinster och förluster utanför "korridoren" fördelas över ett antal perioder enligt ett av de alternativ som anges i punkt 95. (Huruvida belopp inom korridoren redovisas eller inte saknar betydelse. Frågeställningen kan uppkomma närhelst det förekommer uppskjuten redovisning av aktuariella vinster och förluster vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54.)

Exempel 1

	A	B	C	D =A+C	E =B+C	F =Det lägre av D och E	G
År	Överskott i planen	Tillgängliga ekonomiska fördelar (p. 58 b II)	Oredovisade förluster enl. p. 54	Punkt 54	Punkt 58 b	Tak för tillgångsvärdet, dvs. redovisad tillgång	Redovisad intäkt år 2
1	100	0	0	100	0	0	
2	70	0	30	100	30	30	30

Vid slutet av år 1 finns det ett överskott om 100 i planen (kolumn A i tabellen ovan), men några ekonomiska fördelar är inte tillgängliga för företaget, vare sig i form av återbetalningar eller minskningar av framtida avgifter¹⁾ (kolumn B). Inga oredovisade vinster eller förluster förekommer vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn C). Detta betyder att om det inte fanns något tak för tillgångsvärdet skulle företaget redovisa en tillgång om 100, nämligen det belopp som fastställs enligt punkt 54 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet i punkt 58 begränsar tillgången till noll (kolumn F).

År 2 finns det en aktuariell förlust i planen om 30, vilken minskar överskottet från 100 till 70 (kolumn A). Redovisningen av den aktuariella förlusten är uppskjuten vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn C). Om det inte fanns något tak för tillgångsvärdet skulle företaget redovisa en tillgång om 100 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet utan punkt 59 skulle uppgå till 30 (kolumn E). En tillgång om 30 skulle komma att redovisas (kolumn F). Detta skulle ge upphov till en intäkt (kolumn G) fastän det enda som har hänt är att ett överskott som enheten inte kan dra nytta av har minskat.

På liknande sätt kan en annan effekt än den avsedda uppstå beträffande aktuariella vinster (i den mån de minskar ackumulerade oredovisade aktuariella förluster).

Punkt 59

Punkt 59 förhindrar redovisning av intäkter (kostnader) vilka härrör enbart från kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och från aktuariella förluster (vinster).

59. Tillämpningen av punkt 58 skall inte leda till att en intäkt redovisas i resultaträkningen enbart som en följd av att det under innevarande period uppstått en aktuariell förlust eller en kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder eller att en kostnad redovisas i resultaträkningen enbart som en följd av att det uppstått en aktuariell vinst under innevarande period. Företaget skall därför omedelbart redovisa följande vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 i den mån posterna uppkommer samtidigt som värdet av tillgången i en förmånsbestämd pensionsplan fastställs enligt punkt 58 b:

- a) Innevarande periods aktuariella förluster netto och innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i den mån de är större än minskningen i nuvärdet av de ekonomiska fördelar som anges i punkt 58 b II. Om nuvärdet av de ekonomiska fördelarna är oförändrat eller har ökat skall innevarande periods aktuariella förluster netto och innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i sin helhet redovisas omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54.***

---

1) Baserat på planens nuvarande villkor.

b) *Innevarande periods aktuariella vinster netto efter avdrag av innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i den mån de är större än ökningen av nuvärdet av de ekonomiska fördelar som anges i punkt 58 b II. Om nuvärdet av de ekonomiska fördelarna är oförändrat eller har minskat skall innevarande periods aktuariella vinster netto efter avdrag av innevarande periods kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder i sin helhet redovisas omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54.*

Exempel

Följande exempel visar resultatet av att tillämpa punkt 59. Liksom ovan antas att företagets redovisningsprincip är att aktuariella vinster och förluster inom "korridoren" inte redovisas och att aktuariella vinster och förluster utanför "korridoren" fördelas över ett antal perioder enligt ett av de alternativ som anges i punkt 95. För enkelhetens skull bortses i exemplet från denna fördelning.

Exempel 1 (forts) – justering när det inte förekommer några aktuariella förluster och inte någon ändring i tillgängliga ekonomiska fördelar

	A	B	C	D =A+C	E =B+C	F =Det lägre av D och E	G
År	Överskott i planen	Tillgängliga ekonomiska fördelar (p. 58 b II)	Oredovisade förluster enl. p. 54	Punkt 54	Punkt 58 b	Tak för tillgångsvärdet, dvs. redovisad tillgång	Redovisad intäkt år 2
1	100	0	0	100	0	0	
2	70	0	0	70	0	0	0

Förutsättningarna är desamma som i exempel 1 på sidan 70 ovan. Tillämpningen av punkt 59 påverkas av att det inte förekommer någon minskning i tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget.¹⁾ Därför redovisas hela den aktuariella förlusten om 30 omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet är oförändrat lika med noll (kolumn F) och någon intäkt redovisas inte.

1) Termen "tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget" syftar på de ekonomiska fördelar som enligt punkt 58 b II medför att en tillgång skall redovisas i balansräkningen.

Den aktuariella förlusten om 30 redovisas alltså omedelbart men uppvägs av minskningen av inverkan av taket för tillgångsvärdet.

	Tillgångar i balansräkningen enligt punkt 54 (kolumn D ovan)	Inverkan av taket för tillgångsvärdet	Taket för tillgångsvärdet (kolumn F ovan)
År 1	100	-100	0
År 2	70	-70	0
Intäkt (+), kostnad (-)	-30	30	0

I ovanstående exempel förekommer det ingen ändring av nuvärdet av de tillgängliga ekonomiska fördelarna för företaget. Tillämpningen av punkt 59 blir mer komplicerad när det förekommer ändringar av nuvärdet av tillgängliga ekonomiska fördelar, vilket visas i följande exempel.

Exempel 2 – justering när det förekommer aktuariella förluster och en minskning av tillgängliga ekonomiska fördelar

	A	B	C	D =A+C	E =B+C	F =Det lägre av D och E	G
År	Överskott i planen	Tillgängliga ekonomiska fördelar (p. 58 b II)	Oredovisade förluster enl. p. 54	Punkt 54	Punkt 58 b	Tak för tillgångsvärdet, dvs. redovisad tillgång	Redovisad intäkt år 2
1	60	30	40	100	70	70	
2	25	20	50	75	70	70	0

Vid slutet av år 1 finns det ett överskott om 60 i planen (kolumn A) och tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget om 30 (kolumn B). Det finns oredovisade förluster om 40 vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54¹⁾ (kolumn C). Detta betyder att om det inte fanns något tak för tillgångsvärdet skulle företaget redovisa en tillgång om 100 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet begränsar tillgången till 70 (kolumn F).

År 2 minskar överskottet i planen från 60 till 25 (kolumn A) till följd av en aktuariell förlust om 35. De tillgängliga ekonomiska fördelarna för enheten minskar med 10, från 30 till 20 (kolumn B). Genom tillämpning av punkt 59 specificeras den aktuariella förlusten om 35 enligt följande:

1) Punkt 59 tillåter att redovisningen av vissa aktuariella vinster och förluster uppskjuts vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 och följaktligen inkluderas i beräkningen av taket för tillgångsvärdet. Exempelvis kommer ackumulerade orealiserade aktuariella förluster som har uppstått under den tid det belopp som fastställs enligt punkt 58 b inte är lägre än det belopp som fastställs enligt punkt 54 inte att redovisas omedelbart vid den tidpunkt när det belopp som fastställs enligt punkt 58 b är större än eller lika med det belopp som fastställs enligt punkt 54. I stället kommer redovisningen av dessa aktuariella förluster att fortsätta att vara uppskjuten enligt företagets redovisningsprincip. De ackumulerade oredovisade förlusterna i detta exempel är förluster vars redovisning är uppskjuten fastän punkt 59 tillämpas.

Aktuariell förlust som överensstämmer med minskningen av de ekonomiska fördelarna	10
Aktuariell förlust som överstiger minskningen av de ekonomiska fördelarna	25

Enligt punkt 59 redovisas 25 av den aktuariella förlusten omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn D). Minskningen av de ekonomiska fördelarna om 10 inkluderas i de ackumulerade oredovisade förlusterna, vilka ökar till 50 (kolumn C). Därför förblir taket för tillgångsvärdet oförändrat 70 (kolumn E) och någon intäkt redovisas inte.

En aktuariell förlust om 25 redovisas alltså omedelbart men uppvägs av minskningen av inverkan av taket för tillgångsvärdet.

	Tillgångar i balansräkningen enligt punkt 54 (kolumn D ovan)	Inverkan av taket för tillgångsvärdet	Taket för tillgångsvärdet (kolumn F ovan)
År 1	100	- 30	70
År 2	75	- 5	70
Intäkt (+), kostnad (-)	- 25	25	0

Exempel 3 – justering när det förekommer aktuariella vinster och en minskning av tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget

	A	B	C	D =A+C	E =B+C	F =Det lägre av D och E	G
År	Överskott i planen	Tillgängliga ekonomiska fördelar (p. 58 b II)	Oredovisade förluster enl. p. 54	Punkt 54	Punkt 58 b	Tak för tillgångsvärdet, dvs. redovisad tillgång	Redovisad kostnad år 2
1	60	30	40	100	70	70	
2	110	25	40	150	65	65	- 5

Vid slutet av år 1 finns det ett överskott om 60 i planen (kolumn A) och tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget om 30 (kolumn B). Det finns oredovisade förluster om 40 vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54, vilka uppstod innan taket för tillgångsvärdet hade någon inverkan (kolumn C). Detta betyder att om det inte fanns något tak för tillgångsvärdet skulle företaget redovisa en tillgång om 100 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet begränsar tillgången till 70 (kolumn F).

År 2 ökar överskottet i planen från 60 till 110 (kolumn A) till följd av en aktuariell vinst om 50. Tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget minskar med 5 (kolumn B). Tillämpningen av punkt 59 påverkas av att tillgängliga ekonomiska fördelar för enheten inte ökar. Därför redovisas hela den aktuariella vinsten om 50 omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn D) och den ackumulerade oredovisade förlusten vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 förblir oförändrat 40

(kolumn C). Taket för tillgångsvärdet minskar till 65 till följd av minskningen i ekonomiska fördelar. Den minskningen är inte en aktuariell förlust enligt definitionen i RR 29 och uppskjuten redovisning får därför inte tillämpas.

En aktuariell vinst om 50 redovisas alltså omedelbart men (mer än) uppvägs av ökningen av inverkan av taket för tillgångsvärdet.

	Tillgångar i balansräkningen enligt punkt 54 (kolumn D ovan)	Inverkan av taket för tillgångsvärdet	Taket för tillgångsvärdet (kolumn F ovan)
År 1	100	- 30	70
År 2	150	- 85	65
Intäkt (+), kostnad (-)	50	- 55	- 5

Både i exempel 2 och i exempel 3 förekommer det en minskning i tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget. I exempel 2 redovisas emellertid ingen kostnad medan detta däremot är fallet i exempel 3. Denna skillnad överensstämmer med behandlingen av förändringar i nuvärdet av ekonomiska fördelar innan punkt 59 infördes. Syftet med punkt 59 är enbart att förhindra att intäkter (kostnader) redovisas till följd av kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder eller till följd av aktuariella förluster (vinster). Alla andra konsekvenser av uppskjuten redovisning och av taket för tillgångsvärdet har så långt möjligt lämnats oförändrade.

Exempel 4 – justering under en period då taket för tillgångsvärdet upphör att ha någon inverkan

	A	B	C	D =A+C	E =B+C	F =Det lägre av D och E	G
År	Överskott i planen	Tillgängliga ekonomiska fördelar (p. 58 b II)	Oredovisade förluster enl. p. 54	Punkt 54	Punkt 58 b	Tak för tillgångsvärdet, dvs. redovisad tillgång	Redovisad intäkt år 2
1	60	25	40	100	65	65	
2	- 50	0	115	65	115	65	0

Vid slutet av år 1 finns det ett överskott om 60 i planen (kolumn A) och tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget om 25 (kolumn B). Det finns oredovisade förluster om 40 vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54, vilka uppstod innan taket för tillgångsvärdet hade någon inverkan (kolumn C). Detta betyder att om det inte fanns något tak för tillgångsvärdet skulle företaget redovisa en tillgång om 100 (kolumn D). Taket för tillgångsvärdet begränsar tillgången till 65 (kolumn F).

År 2 medför aktuariella förluster om 110 att planens överskott om 60 förbyts i ett underskott om 50 (kolumn A). De tillgängliga ekonomiska fördelarna för företaget minskar från 25 till noll (kolumn B). Vid tillämpningen av punkt 59 är det nödvändigt att fastställa hur mycket av de aktuariella förlusterna som uppstod under tiden som den förmånsbestämda

tillgången fastställdes enligt punkt 58 b. När överskottet blivit ett underskott är det belopp som fastställs enligt punkt 54 lägre än det nettobelopp som fastställs enligt punkt 58 b. Därför är de aktuariella förluster som uppstod när den förmånsbestämda tillgången fastställdes enligt punkt 58 b lika med den förlust som minskar överskottet till noll, dvs. 60. De aktuariella förlusterna specificeras därför på följande sätt:

Aktuariella förluster som uppstår under tiden den förmånsbestämda tillgången beräknades enligt punkt 58 b:

Aktuariella förluster som överensstämmer med minskningen av de ekonomiska fördelarna	25
Aktuariella förluster som överstiger minskningen av de ekonomiska fördelarna	<u>35</u>
	60

Aktuariella förluster som uppstår under tiden den förmånsbestämda tillgången beräknas enligt punkt 54	<u>50</u>
---	-----------

Totala aktuariella förluster	110
------------------------------	-----

Enligt punkt 59 redovisas aktuariella förluster om 35 omedelbart vid fastställandet av beloppet enligt punkt 54 (kolumn D). Av de aktuariella förlusterna inkluderas 75 (25+50) i de ackumulerade oredovisade förlusterna, vilka ökar till 115 (kolumn C). Det belopp som fastställs enligt punkt 54 blir 65 (kolumn D) och det belopp som fastställs enligt punkt 58 b blir 115 (kolumn E). Tillgången redovisas till det lägre av dessa båda belopp, dvs. 65 (kolumn F) och någon intäkt eller kostnad redovisas inte.

En aktuariell förlust om 35 redovisas alltså omedelbart men uppvägs av minskningen av inverkan av taket för tillgångsvärdet.

	Tillgångar i balansräkningen enligt punkt 54 (kolumn D ovan)	Inverkan av taket för tillgångsvärdet	Taket för tillgångsvärdet (kolumn F ovan)
År 1	100	- 35	65
År 2	65	0	65
Intäkt (+), kostnad (-)	- 35	35	0

Kommentarer

- När punkt 59 tillämpas i situationer där det föreligger en *ökning* av nuvärdet av tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget är det viktigt att komma ihåg att nuvärdet av tillgängliga ekonomiska fördelar inte kan överstiga överskottet i planen.
- I praktiken leder ökningarna av ersättningarna ofta till kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och en ökning av förväntade framtida avgifter beroende på ökade kostnader avseende tjänstgöring under kommande år. Ökningen av förväntade framtida avgifter kan öka tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget i form av förutsedda minskningar i dessa framtida avgifter. Förbudet mot att redovisa en intäkt enbart som en följd av att det under innevarande period uppstått

en kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder förhindrar inte att företaget redovisar en intäkt till följd av en ökning av ekonomiska fördelar. På liknande sätt kan en ändring av aktuariella antaganden som orsakar en aktuariell förlust också öka förväntade framtida avgifter och följaktligen öka tillgängliga ekonomiska fördelar för företaget i form av förutsedda minskningar av framtida avgifter. Alltså, förbudet mot att redovisa en intäkt enbart som en följd av en aktuariell förlust under innevarande period förhindrar inte att företaget redovisar en vinst till följd av en ökning av framtida ekonomiska fördelar.

BILAGA 4

ÖVERVÄGANDEN I ANSLUTNING TILL REKOMMENDATIONENS UTFORMNING OCH KOMMENTARER TILL REKOMMENDATIONENS INNEHÅLL

Överensstämmelse med årsredovisningslagen

Värdering av förvaltningstillgångarna

I punkt 54 anges hur den förmånsbestämda skuld som redovisas i balansräkningen skall beräknas. Vid beräkningen utgörs en av avdragsposterna av det verkliga värdet på balansdagen av de eventuella förvaltningstillgångar med vilka pensionsförpliktelsen skall regleras (se punkt 54 d). I de fall skuldbeloppet är negativt (dvs. det verkliga värdet av förvaltningstillgångarna överstiger värdet av övriga komponenter i skuldberäkningen) redovisar företaget en tillgång, enligt de regler som anges i punkt 58.

Redovisningsrådet har övervägt huruvida årsredovisningslagens bestämmelse att tillgångar normalt inte får redovisas till ett högre belopp än anskaffningsvärdet utgör ett hinder för tillämpning av den beräkningsmetod som anges i punkterna 54 och 58 genom att metoden inkluderar en värdering av förvaltningstillgångarna till verkligt värde. Rådet anser att förvaltningstillgångarnas verkliga värde är ett uttryck för värdet av företagets rätt till ersättning från pensionsstiftelsen och att en dylik värdering inte strider mot årsredovisningslagen.

I sammanhanget kan noteras att IASC i punkt 73 i Basis for Conclusions till IAS 19 behandlar frågan om huruvida förvaltningstillgångarna bör värderas enligt samma principer som tillämpas vid värderingen av samma slag av tillgångar i det rapporterade företagets balansräkning. I punkten anges att IASC ställt sig avvisande till en dylik värdering av förvaltningstillgångarna, eftersom denna inte skulle vara konsistent med värderingen av den tillhörande förpliktelsen.

Redovisning av aktuariella vinster och förluster

Reglerna för redovisningen av aktuariella vinster och förluster anges och kommenteras i punkterna 94-97. Reglerna, vilka överensstämmer med reglerna i IAS 19, innebär att företaget har möjlighet att välja mellan olika systematiska metoder.

En av dessa metoder innebär att företaget inte redovisar de aktuariella vinster och förluster som faller inom den "korridor" som anges i punkt 94 och att man fördelar de aktuariella vinster och förluster som faller utanför korridoren över den genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen. Andra systematiska metoder får också tillämpas, under de förutsättningar som anges i rekommendationen.

Reglerna i RR 29, liksom i IAS 19, kan leda till att företagets pensionsförpliktelser redovisas till ett annat belopp än det nuvärde som per balansdagen beräknas på basis av de aktuariella antaganden företaget tillämpar vid den tidpunkten. Detta beror på att enligt vissa av de alternativ som anges i punkt 95 i rekommendationen fördelas den ökning eller minskning av nuvärdet som blir följden av ändringar i de aktuariella antagandena och som faller utanför korridoren över en tidsperiod och på att den ökning eller minskning som faller inom korridoren inte behöver redovisas.

Redovisningsrådet har övervägt huruvida de metoder som anges ovan är i överensstämmelse med årsredovisningslagen. Rådet konstaterar därvid att årsredovisningslagen inte innehåller några uttryckliga regler för hur värdet av skulder och avsättningar i balansräkningen skall beräknas. Den frågan överläts till den kompletterande normgivningen, inom ramen för lagens allmänna bestämmelser.

Även frågan om reglerna i IAS 19 och i EG:s fjärde bolagsdirektiv är förenliga när det gäller redovisningen av aktuariella vinster och förluster är av intresse i sammanhanget. EU-kommissionen har presenterat ett förslag till en förordning som innebär att börsnoterade företag fr.o.m. 2005 skall utarbeta sina finansiella rapporter för koncerner enligt IASB:s rekommendationer. Som en följd härav har EU startat ett arbete som syftar till att möjliggöra en tillämpning av dessa rekommendationer inom EU. I anslutning härtill har Technical Advisory Group (TEG) inom European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) analyserat ett antal rekommendationer från IASB. Beträffande IAS 19 har TEG därvid kommit till slutsatsen att reglerna beträffande redovisningen av aktuariella vinster och förluster inte är i konflikt med EG:s fjärde direktiv i dess nuvarande utformning.

Mot ovanstående bakgrund lägger årsredovisningslagen enligt Redovisningsrådets uppfattning inga hinder i vägen för en tillämpning av de metoder som IAS 19 anger.

Klassificering av planer för ersättningar efter avslutad anställning

Planer för ersättningar efter avslutad anställning skall klassificeras antingen som avgiftsbestämda planer eller som förmånsbestämda planer.

Definitionerna av de båda typerna av planer återfinns i punkt 7 i rekommendationen:

- Avgiftsbestämda planer (defined contribution plans) är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder.

- Förmånsbestämda planer (defined benefit plans) är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer.

Rådet har funnit det vara motiverat att kommentera klassificeringen av ITP-planen, eftersom den är en allmänt förekommande plan och eftersom den legat till grund för utformningen av andra liknande planer.

ITP-planen regleras genom ett avtal mellan Svenska Arbetsgivareföreningen, SAF (numera Föreningen Svenskt Näringsliv) och Privattjänstemannakartellen, PTK. Enligt planen tillförsäkras den anställde en pension av en viss storlek, enligt bestämmelserna i planen.

Enligt ITP-avtalet faller kostnaden för pensionerna på arbetsgivaren. Denne avgör om han skall

- teckna pensionsförsäkring i Alecta (tidigare SPP)
- eller i vad avser ålderspension och ITPK-pension göra företagsinterna avsättningar inom ramen för FPG/PRI-systemet enligt villkoren i detta.

Klassificeringen i det sistnämnda fallet, dvs. då företaget gör avsättning i sin balansräkning, erbjuder inga problem. Eftersom företaget inte betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet rör det sig inte om en avgiftsbestämd plan utan om en förmånsbestämd plan.

I det fall företaget tecknar pensionsförsäkring i Alecta är den avgörande frågan huruvida planen därigenom kommer att uppfylla definitionen av en avgiftsbestämd plan. Enligt definitionen av en dylik plan kännetecknas denna av att företaget sedan det betalt fastställda avgifter "inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder".

I utkastet till rekommendationen framförde Rådet som sin åsikt att det beträffande en pensionsplan som är försäkrad i Alecta föreligger förhållanden som talar såväl för en klassificering som avgiftsbestämd plan som för en klassificering som förmånsbestämd plan men att övervägande skäl talar för att en dylik plan skall klassificeras som en avgiftsbestämd plan. Som det viktigaste skälet för denna slutsats angavs att företaget betalar fastställda avgifter till Alecta och därefter inte har någon förpliktelse av något slag att göra ytterligare betalningar avseende anställdas tjänstgöring under innevarande och tidigare perioder.

Huvuddelen av de remissinstanser som yttrade sig i frågan framförde en annan åsikt och hävdade att en ITP-plan som finansieras genom försäkring i Alecta i stället skall klassificeras som en förmånsbestämd plan. Den viktigaste anledningen härtill angavs vara den princip som gäller för fastställandet av premierna till Alecta i samband med löneökningar vilken ansågs ha följande inverkan på klassificeringen.

Enligt ITP-avtalet avgörs storleken av den anställdes pension av antalet tjänsteår och slutlönen vid pensioneringstillfället. En löneökning leder till en ökning av pensionsnivån vilken appliceras på hela tjänstgöringstiden, således på tjänstgöringstiden såväl före som efter löneökningen. Premien till Alecta för den ökade pensionsförmånen till följd av löneökningen fördelas däremot enbart över den anställdes återstående tjänstgöringstid. Den anställdes pensionsförmån blir oantastbar, dvs. inte villkorad av fortsatt tjänstgöring, i takt med företagets premiebetalningar. Vid varje tillfälle har den anställda således både en oantastbar och en antastbar pensionsförmån. Enligt principerna i RR 29 skall företaget beakta inte enbart de oantastbara utan också de antastbara förmånerna. De vid varje tidpunkt erlagda premierna till följd av löneökningen täcker emellertid enbart de oantastbara förmånerna och således inte de antastbara förmånerna. Den ovannämnda definitionen av en avgiftsbestämd plan ansågs därigenom inte vara uppfylld. En pensionsplan inom ramen för ITP-planen som finansieras genom försäkring i Alecta ansågs därför vara en förmånsbestämd plan.

Rådet har vid sin förnyade behandling av frågan funnit att de synpunkter som remissinstanserna framfört, speciellt den ovan återgivna, bör tillmätas betydelse vid klassificeringen. För att få frågan ytterligare belyst har Rådet vänt sig till IASB:s International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) för att få ett uttalande. IFRIC har dock ansett sig inte ha anledning att pröva frågan, då redan dess Agenda Committee kommit till uppfattningen att en ITP-plan som finansieras genom försäkring i Alecta skall klassificeras som en förmånsbestämd plan och därför rekommenderat att frågan inte skall behandlas av IFRIC.

På basis av vad som sägs i föregående stycke har Rådet funnit anledning att ändra den uppfattning beträffande klassificeringen som framfördes i utkastet. En ITP-plan som finansieras genom försäkring i Alecta bör således klassificeras som en förmånsbestämd plan.

BILAGA 5

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE NORMGIVNING

FAR:s rekommendation nr 4, Redovisning av pensionskulld och pensionskostnad behandlar, som framgår av namnet, endast redovisningen av pensionskulder och pensionskostnader. RR 29 behandlar däremot redovisningen av alla typer av ersättningar till anställda.

Utgångspunkten i RR 29 är att ett företag skall redovisa en skuld när anställda utfört tjänster i utbyte mot ersättningar som skall utgå i framtiden och en kostnad när företaget förbrukar de ekonomiska fördelar som uppstått genom de tjänster som anställda utfört i utbyte mot ersättningar.

Utgångspunkten i FAR 4 är tryggandelagen, enligt vilken sambandet mellan skuldredovisningen och de anställdas tjänstgöring inte är lika uttalat.

Nedan redogörs för övriga viktigare skillnader mellan rekommendationstexterna i RR 29 och FAR 4. Samtliga skillnader avser förmånsbestämda pensionsplaner.

- RR 29 anger att tryggandelagen och föreskrifter från Finansinspektionen innehåller vissa regler som leder till en annan redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i rekommendationen och att dessa regler i tillämpliga fall endast skall tillämpas vid redovisningen av pensionskulder och pensionskostnader i juridisk person. FAR 4 baseras på tryggandelagen och innehåller därför inte någon motsvarande bestämmelse.
- RR 29 kräver att pensionsförpliktelser skall redovisas som avsättningar i balansräkningen. I FAR 4 sägs att det är ”synnerligen önskvärt att alla pensionsåtaganden, som inte har täckning i realstiftelses förmögenhet eller i tecknad pensionsförsäkring, skuldföres”.
- RR 29 föreskriver att företaget skall använda den s.k. Projected Unit Credit Method för att beräkna nuvärdet av sina förmånsbestämda förpliktelser. FAR 4 anger att beräkningen av nuvärdet av kapitalvärdet (förpliktelsen) skall ske enligt försäkringstekniska grunder och hänvisar till Finansinspektionens föreskrifter.
- RR 29 anger att de aktuariella antagandena skall göras av det rapporterade företaget. FAR 4 rekommenderar att man använder de antaganden som meddelas av Finansinspektionen.
- RR 29 anger att man vid beräkningen av pensionsskuldens storlek skall värdera eventuella tillgångar i pensionsstiftelser till verkliga värden. Enligt FAR 4 används de värden till vilka tillgångarna är redovisade hos stiftelsen.
- RR 29 innehåller detaljerade regler beträffande redovisningen av aktuariella vinster och förluster. FAR 4 anger att om en ändring av de aktuariella grunderna väsentligt påverkar årskostnaden skall upplysning lämnas för jämförelseändamål.

- FAR 4 rekommenderar att räntedelen av pensionskostnaden inkluderas i företagets övriga räntekostnader. Enligt RR 29 är en särredovisning av räntedelen tillåten men krävs inte. Räntedelen beräknas därvid på annat sätt än enligt FAR 4.
- FAR 4 tillåter att företaget redovisar en större pensionsskuld i balansräkningen än som motsvarar kapitalvärdet av pensionsåtagandena och ger anvisningar för det redovisningstekniska förfarandet i dylika fall. (Redovisning som obeskattad reserv.) En dylik redovisning är inte tillåten enligt RR 29.
- RR 29 kräver betydligt mer omfattande upplysningar än FAR 4.

© **Copyright Redovisningsrådet 2002**

Innehållet i denna publikation är skyddat enligt lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Mångfaldigande, helt eller delvis, utan Redovisningsrådets medgivande är förbjudet.

REDOVISNINGSRÅDET

Box 6417 • 113 82 STOCKHOLM
TFN 08 506 112 75 • FAX 08 32 12 50
www.redovisningsradet.se